

PREMSO
CORONA

Foganya

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

PORRERES ANY II - N 10 i 11 agost 1991 D.L.P.M.14 17 1989

400 exemplars 250 pts. Im 2-8-91 So 6-8-91

NOSTRA PORTADA

Imatge de Sant Roc, que es venera a la capella del mateix nom a la Parròquia de Ntra. Sra. de la Consolació de Porreres

FOGANYA

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del Grup foganya bimensual.
Informació i correspondència Cr Molins nº 2 Porreres 07260.

Direcció General: Junta Directiva del Grup Foganya

Direcció: Jaume Rosselló i Verger

Assessors: Francesca Servera Toledo i Iolanda Barceló Márquez

Consell de Redacció: Vicens Juan Moll i Gori Barceló Márquez

Col·laboradors: Bartomeu Servera, Antínia Rosselló, Policia Local, Antoni Matas, Andreu Genovart, Bartomeu barceló, Antoni Arcas, Joan Roig, Agnes Sitjar, Josep Martorell, Pau Mora, Antoni Rigo, Catalina Armero, Jaume Vidal.

Dibuixants: Julio Servera Viedma i Miquel Morlà Vicens.

Fotògrafs: Sebastià Vidal i Antoni Melià.

SUMARI

Sumari.....	2
Editorial.....	3
Inventari d una possessió del Segle XVI.....	4.5
Comparació demogràfica.....	6
Vida del Grup Foganya.....	7
Tirant Lo Blanc.....	8.9.10
Veniu a l'Ofre.....	11.12
Records amb delit.....	13
Curiositats del món de les abelles.....	14
Porrerenc de Primera.....	15.16.17
Faules d'esòpo.....	18
Vida Municipal.....	19.20.21.22
Informa la Policia local.....	23
Epipellant els anys.....	24.25
Coneguem el Nostre Entorn.....	26.27
Estatuta de Grup Foganya.....	28
Torneig Futbol Sala.....	29
Treu cap treu maga.....	30.31
Entrevista a Guillem Nicolau (a) Muntero.....	32.33
Margalida Vidal "Campiona de Balears".....	34.35
Entrevista a Joan Llaneras.....	36.37.38
El Roser.....	39.40.41.42
Basquet.....	43.44
Sant Cristòfol.....	46.47.48
De tot un poc.....	49
Anem a escola.....	51
Notícies de la Filharmònica.....	52
Que volem dir amb un refrà.....	53
Horari de diversió.....	54
Notícies del Museu i Fons Artístic Municipal.....	55
Les baules.....	56
Historia de la Festa de Sant Roc.....	57.58
Capella de Sant Roc.....	59.60
Sant Roc s'acosta.....	61
Somni d un infant per la posada de Bandera.....	62
Molins.....	63.64
Ja tenim Picina.....	65.66
Necrològiques.....	67.68
Poemes.....	69
Despedida al Para Salcedo.....	70
Conversa amb els Caparrots.....	70.71.72
Recordant en "Sandàlio".....	73
Toros.....	74
Glossats diferents.....	76.77
Ebreuat.....	78
Comic.....	79
Cuina de Son Roig.....	80

EDITORIAL

POBRA NATURA

S'ha escrit tant i s'ha parlat encara més, dels desastres ecològics, a nivell internacional, nacional, de província, de poble, personal.

Certament, podriem dir, qui està net que tiri la primera pedra.

No deu haver-hi ningú que no hagi contribuït a espenyar, destrossar, matar, un poc, aïmenys, la vida de la natura.

El cert és que la destrucció continua, mentres es discuteixen, com frenar que s'engrandeixi el forat de l'Ozó, que s'embruteixin més les aigües de la mar, llacs i rius, que es destrueixin més garrigues.

Frissant per por de no ésser-hi a temps, s'esmicolen les muntanyes, fent desaparèixer boscos, reboïls i matars, es fumia i s'esquitxa amb verins, produint la mort a una quantitat impensada d'animals i plantes i, el pitjor és que es fa en nom de l'avanc de la humanitat, quan la trista realitat és destrucció i mort.

Per fort que paresqui i que algú ho trobi exagerat, quants n'hi ha que són vertaders destructors, depredadors de tradicions, patrimoni d'incalculable valor històric, escrit en pedra, fent desaparèixer la fesomia del paisatge, sacrificant parets i edificis en nom de l'avanc tècnic.

Quina crítica faran els nostres futurs hereus dels seus respectius antecessors?

Així com ara proclamam, anomenam i elegim fills ilustres, els qui s'han destacat, per les tasques fetes i duites a terme en benefici del poble.

Quin títol els donaran, o com anomenaran a les nostres autoritats d'avui pel que han fet o desfet, construint o destruint?

Qui pot haver dit mai, Talaiots... si m'ho hagués pensat hi hagués anat amb una pala i ho hagués llevat! Això és amor al passat, això és respectar la nostra història!!!

Pobra Natura, ... Pobres descendents de nostra generació tan XXX!
Reaccionem a temps, la HISTORIA ens demanarà comptes del crim que estam fent.

LA DIRECTIVA DEL GRUP FOGANYA

VOS DESITJA A TOTS UN BON

SANT ROC

Inventari d'una possessió
porrerenca a princ. del s. XVI
(I).

Dins la gran riquesa de protocols notarials existents a l'Arxiu del Regne de Mallorca, s'hi recull un tipus de documentació rica i variada, que agrupa tots els aspectes de tipus legal que tractaven els notaris (matrimonis, testaments, compra-venda,...). Els testaments solen tenir un inventari dels béns (mobles i immobles) del difunt que, donada la gran amplària cronològica d'aquest tipus de documentació, ens serveix per veure el tipus d'objectes, mobles, útils, etc... d'una època determinada.

Per donar un exemple referent al nostre poble, basti consultar un testament del 26 de setembre de l'any 1513, contingut al protocol del notari Jaume Pujals. En ell es declara a Johaneta, hereva del qui fou son espòs, Bernat Nebot. Llavors, segueix una relació dels béns immobles i mobles de que disposa aquesta heretat:

- una possessió,
- un alberg a la vila,
- un troç de vinya vora la Mesquida,
- una sort de terra a la vila
- i una sort de terra vora el torrent anomenat "del pontet".

La possessió suposam que seria Son Nebot o Sa Nobra, donats els seus confrontes: possessió de Pere Veny (Son Veny?), terra de Joan Quintana, possessió d'Antoni Mesquida (Son Romaguera?), possessió de Mique) Barceló, rafal de Pere Sitjar (Son Roig?) i terra sort d'Andreu Barceló.

Ens interessa per l'inventari que fa dels béns mobles que hi ha dintre de les construccions existents a dita explotació. Podem parlar de possessió com a nucli d'explotació (utilitzant aquest terme marxista), degut a què el seu treball manifestava la utilització d'unes formes de treball organitzat basat, sobretot

als segles XIV, XV i princ. de l'Edat Moderna, en la mà d'obra esclava (en el nostre cas podem veure l'existència d'un "esclau bord de la terra"), i més tard, a partir de la meitat del s. XVI, en una mà d'obra assalariada, jornalers, procedent de l'alt creixement de la població produït a Mallorca després de les Germanies, amb una conseqüent manca de terra, el que determinarà l'existència d'un ampli mercat de treball.

Els usos de sòl de les possessions de Porreres a aquesta època eren essencialment el conreu de cereals i la cria de ramat (ovelles i bous, principalment). Així, molts dels objectes que trobarem a continuació estan relacionats amb aquestes tasques, mentres que altres serien els elements essencials de l'habitatge.

En primer lloc, ens podem trobar que la construcció principal de la possessió és la seva casa, amb quatre mòduls d'habitació:

- l'entrada o porxo,
- la primera cambra,
- l'altra cambra,
- la cuina.

En aquest primer article sols exposarem els objectes existents a l'entrada o porxo, puntualitzant que a alguns hem posat entre parèntesi la definició que d'aquest objecte ens donen ALCOVER I MOLL al seu Diccionari Català-Valencià-Balear, mentres que d'altres no ens ha estat possible trobar el seu significat. També dir que la forma d'escriure els objectes és l'original del document, ja que consideram que, salvant les normes ortogràfiques actuals, es tracta d'un català molt ric que no necessita de grans coneixements per a la seva comprensió. Així doncs, a l'entrada o porxo hi trobam:

- una tabla larga migensera ab sos perges,
- un banch vell,
- una post larga de pell,
- dues posts de pastar i quatre portadores,
- un ribell veyll i un cadasf de aram bo (recipient fondo amb brec i una ansa, que serveix per tenir i abocar aigua o altre líquid),
- un frel ab banch,
- una sellafe,
- una brilla mular (fre o mos de les cavalcadures) e una brilla de rossi bones.

- un strijol vell (raspall de ferro, fixat a un mànec de fusta, que serveix per a netejar el pèl de les bèsties cavallines o bovines).
- un armari a la paret, una castanya petyta (botella de ventre ample, de vidre verdós que es sol emprar per tenir untures i aixarops) e un cadasf de vidre.
- un sclau bord de la terra de edat de circa 15 anys anomenat Johan.

BARTOMEU SERVERA SITJAR.

ASSESSORIA LABORAL

I

SEGURETAT SOCIAL

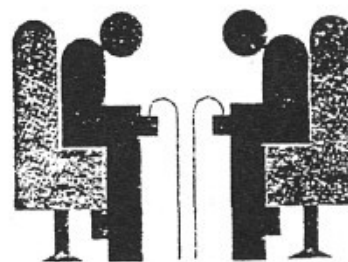
Amb

l'EMPRESARI

JAUME VIDAL BAUZA
GRADUAT SOCIAL

Amb el

PENSIONISTA

Amb el

TREBALLADOR

C/DES VENT, 6 - PORRERES
TF. 16.80.38.
(HORABAIXES)

Comparació demogràfica de Porreres

DEFUNCIONS

	<u>1990</u>		<u>1991</u>
MAIG:			
Dia 5:	Juan Frau Barceló, 68	Dia 1:	Antonia Sagreras Llaneras, 88
" 11:	Margarita Mas Escarrer, 82	" 8:	Bàrbara Artigues Maimó, 89
" 16:	Damián Mora Vaquer, 77	" 11:	Nadal Noguera Melià, 79
		" 16:	Miguel Tomás Artigues, 85
		" 24:	Miguel Bover Julià, 83
		" 28:	Bartolomé Mestre Llull, 67
		" 29:	Margarita Riutort Lladó, 82
JUNY:			Cap defunció
Dia 13:	Miguel Cerdà Servera, 89		
" 16:	Catalina Colom Salvà, 92		
" 22:	Jerónima Escarrer Font, 76		

MATRIMONIS

	<u>1990</u>		<u>1991</u>
MAIG:			
Dia 12:	Bernardo Bauzá Clar i M ^a Montserrat Gil Rigo	Dia 4:	Bartolomé Binimehi Gornals i Margarita M. Feliu Serra
" 12:	Rafael Rosselló Soler i Apolonia Mora Martorell	" 11:	Miguel Gari Ferrer i Petra Barceló Mas
" 20:	Miguel Gimalt Rigo i Catalina Bennassar Obrador	" 18:	Jaime Gari Servera i Catalina Barceló Barceló
JUNY:			
	Cap matrimoni	Dia 1:	Enrique Osca Ferrer i Francisca Bordoy Mesquida
		" 14:	Juan Pérez Navarro i Francisca Berral Sanjistebar

NAIXEMENTS

	<u>1990</u>		<u>1991</u>
MAIG:			
Dia 2:	Francisca M ^a Mora Monserrat	Dia 19:	Francesca Melià Obrador
" 7:	Antoni Sorell Mora		
" 10:	Joan A. Puigserver Rosselló		
" 10:	Bartomeu Sastre Martorell		
JUNY:			
Dia 7:	Cristina Puigserver Mestre	Dia 17:	Joaquín Sorell Llull
" 8:	Marta Ramírez Casas		

Vida del Grup Foganya.

Hem fet una rifa d'un aparell electrodomèstic que es sorteja dia 12 de juliol i ha sortit premiat el nombre 7701

Dia 18 de maig férem una caragolada. Segur que no serà la darrera que farem! Per cert, na Miquela pot tornar esser l'encarregada de fer l'all i oli, mos ne llepàrem els dits.

Dia 23, neteja extraordinària per mor de tenir un centre electoral a la seu del grup dia 26.

Durant la darrera quinzena de maig hem tingut la preparació i muntatge de la carrossa "Tirant lo Blanc". Aquest tema fou triat per la vocal i assessora de la revista, Francesca Servera Toledo. Duguérem el segon premi. Vos contarem els detalls del muntatge i l'èxit obtingut en un petit comentari "Tirant lo Blanc".

Dia dos de juny, presentació de la carrossa a les Fires i Festes de Primavera de Manacor.

Després desmuntatge de la carrossa i emmagatzement del material.

Dissabte dia 8 férem un sopar per tots els participants a la carrossa i acabàrem d'organitzar i emmagatzemar tot el material.

Ja hem començat els assaigs de la comèdia de J.M. Benet i Jornet.

la guanyadora de la darrera rifa feta pel Grup Foganya, reb el premi de mans del propietari de l'establiment EXPERT.

Dia 23 de juny anàrem a l'Ofre. La participació fou mínima, no obstant ens ho passàrem "bomba". També a un apartat "Véns a l'Ofre" vos contam com va anar.

També ja es treballa per a l'exposició "Eines de fuster" que pensam tenir exposada per Sant Roc.

Estam preparant la revista, que sortirà la primera quinzena d'agost.

Això, dit amb quatre retxes, és la vida del Grup Foganya d'aquests darrers mesos. Per Sa Fira, que no ens temerem i hi serem, ja vos contarem més coses.

TIRANT LO BLANC

Quan discutíem quin tema podríem tractar a la carrossa per anar a Manacor, a la desfilada, per les fires i festes, no ens posàvem d'acord.

Na Francesca Servera Toledo va suggerr el tema " Tirant lo Blanc " La majoria de la junta, desconeixiem de que es tractava. Ella ens deixà un llibret, compendi, adaptació juvenil de l'obra, a més de llegir-la amb fruïció, per aquells dies vengué Maria de la Pau Janer que feu un relat amè i documentat de l'obra de Joanot Martorell.

Estàvem preparats per començar a fer feina, llapis i paper, retxes d'un vent i de s'altre. El problema de sempre, remolc o camió ? Per fer un muntatge més o manco acceptable és qüestió d'almeins tenir-lo una setmana.

Aixís com demanant demanant van a Roma, solem dir, cercant cercant troben.

Aquesta vegada fou en Guillem Ballester " Colometa ". Gracies a ell, que ens deixà el camió, fou possible realitzar la feina i deixar-la més o manco aixís com volíem.

El primer fou allargar uns taulons a davant i a darrera; no ésgaire bo de fer, per poder muntar dues escenes, una a davant casi a ras de terra i l'altre a darrera, a damunt el supletori que havíem preparat.

L'esquema fet, i posat l'esquelet, mitja carrossa està feta, llistons, tatxes, fustes de totes ses mides, fil de ferro, cartro, roba, cola, grapes, paper, imaginació i manya.

Unir berbes amb rialles, crits amb enuig; de tot això se'n fa una mescla i ben remenat, pot esser que en surti qualque cosa.

Els vespre, aquella sobrassada que férem per ses matances del Grup era mel, un poc de pa i dos glops de vi, qualque vespre hi afegíem un trampó

Aixís com la carrossa plega forma, les idees van lligant, es perfilen els detalls.

A davant simularà l'arribada a una ermita. El cavaller, comte de Varoic, retirat del món de les cors perquè pensa, equivocadament, que la seva muller i el seu fill són morts, estudia les arts marcial i abm sencilla vida aremítica escriu el llibre " Arbre de las Batalles "

Representaven aquest primer quadre, d'ermità Antoni Matas Blanc, i de tirant lo blanc, en Joan lliteres Barceló

Els davants de la cabina del camió completament tapada i el xófer mirava pel portal redó i el discret finestró.

Els laterals finestres coronelles, a més de donar un bon aire de castell al montage, aidava auna mica a la visibilitat del conductor

A damunt la cabina l'ostentositat del trono del Rei d'Anglaterra enrevoltat de damas de la cort. Al davant del trono i genoll a terra el jove Tiran Lo Blanc. Assegut i revestit amb tota la reialesa el rei, que armava Cavaller a Tirant

Eren els representadors d'aquesta escena, de Rei en Joan Ballester Ruiz, en Tirant en Miquel A. Nicolau Tomàs i elles na Rosa M. Cerdà Juan i na Catalina Ballester Melia.

A la carrosseria hi estaven representades las batalles de Tirant lo Blanc, diferents cavallers romanien estesos, mal ferits i morts per l'espasa victoriosa d'en Tirant qui estava estendart i espasa ostentosa enlairats.

Eren els cavallers en Maties Coll, Andreu Lagares, Gabriel Cerdà i Bartomeu Barceló, N'esteva Barceló barceló era en Tirant.

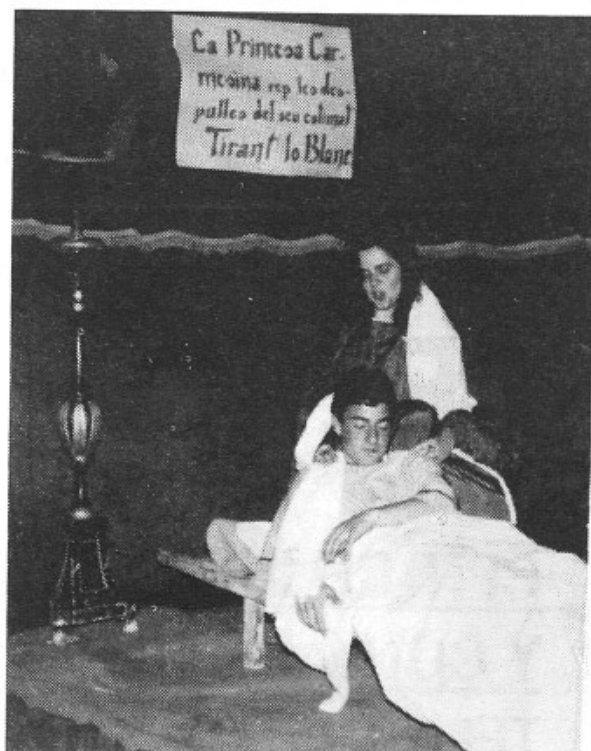

Al darrer quadrem amb la ajuda d'uns taulons allargats, muntarem una plataforma, plasmant amb poc redol i reduits objectes l'interior de la catedral, on Na Carmesina rebia als seus braços, les despulles del seu enyorat i estimat Tirant Lo Blanc.

Fou na Carmesina na Maria Ballester. En Miquel Juan Toledo encarnà el Tirant Lo Blanc eixit d'eix món.

Aquell lluitador que cent batalles guanyà, aquell cavaller que a mil cavallers humilià, aquell guerrer que a mils de soldats derrota... amb un sencill costipat fou retut.

Na Carmesina, plora desfeta de plant i de dol la mort del seu ver amor.

Aquest fou el tema, el tema que ens embullà a dur el nom del GRUP FOGANYA pels carrers de Manacor, el nom del Grup que es de Porreres, enllaçat amb el nom de TIRANT LO BLANC.

L'esteriorització del públic quan passàvem: " Què heu fet primer? No, idò qui? " Els aplaudiments i enhores bones no ens les llevà ningú.

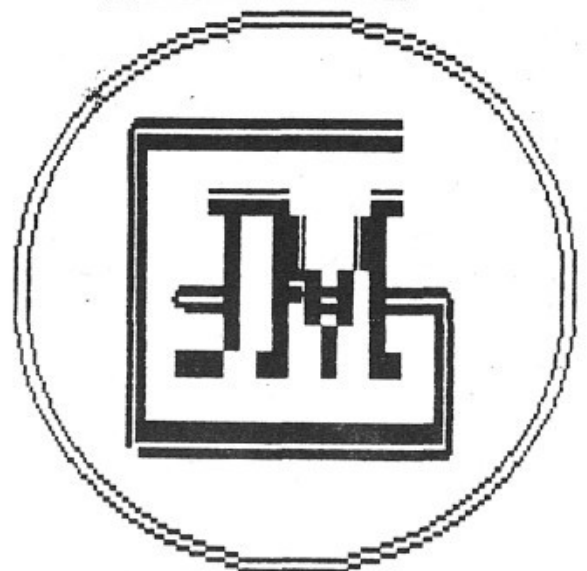
El Jurat, l'imparcial Jurat de Manacor, que tantes vegades ens ha vist desfilar, ens donà el segon premi, Gracies.

La nostra il.lució, participar i que vegin i que sabin, que allò de (pareixes de porreres) Podem contestar i a molta honra.

Jaume Rosselló

CEINCO

CENTRO INFORMATICO
Y CONTABLE
TEL.64.75.17

VENIU A L'OFRE?

Dia 23 de juny a les 8 30, deixarem el nostre pobl per mesclar-nos altra vegada amb la natura, muntanya i cel.

Feiem coptes anar a l'Ofre i pujar-hi per la banda de Biniaraix, seguir el camí empedrat que passa per la Font den Det, ben aprop de Can Don.

Aixis que ens acostàvem a Sóller, decidirem agafar la carretera del Puig Major i investir a l'Ofre pel Pla de Cuber, pensàvem que podríem deixar els cotxes a devora Binimorrat.

Quan passàrem pes Mirador de Ses Barques, férem la primera aturada; Es ben vera que la vista del Port de Sóller, com tota la costa que des d'allà es veu, t'estira i retén com un imà.

Varem prometre que amb una pròxima excursió tornarem i devallarem coste, coster fins a Cala Tuent que també es preciós.

Seguirem carretera envant, passant el primer pont i, al punt, fórem a a l'entrada del Pla de Cuber, pensàvem trobar qualque entrada oberta per això seguirem fins on l'aigua que ve del Gorg Blau travessa la carretera, ens aturarem per beurenar i beure d'aquella fresca aigua. Ben menjats i ben beguts, tornarem arrera fins a l'entrada del Pla de Cuber.

Arribam a l'entrada i deixant la colcadura, agafam motxiles i camesetes me valguen, cap a L Ofre. Per aquí el camí es més llarg però es

més bo perque esta asfaltat fins que han passat el dic de contenció que té l'ambassament: construcció impresionant, es una paret de ciment armat d'uns 15 m. d'amploria i un llarc aproximat d'uns 100 m. dues comportes o sortides asseguren el seu maxim nivell, la fondaria mitjana es de 21'5 m la superficie de 59'3 hes. té una capacitat de 4 a 6 km³

Hi ha casi tres quarts de camí per voltar-lo des de l'entrada fins que el camí, deixant el Pla de Cuber, entra als terreyns de l'Ofre.

Tot el camí està guarnit d'una verdor exuberant, donat la gran abundància que hi ha de fons que ragen i agafant torrentera llenguen cap e l'embassament.

En haver passat el dic, el camí, ja no està asfaltat, però està ben cuidat, fins a les falde mateixes de l'Ofre.

Com que trobarem un dia molt calorós, cada vegada que arribàvem a una font ens refrescàvem. Record la font de S'Aritja que atravessava el camí i com que anava amb molta força feia un parell de salts i feia un bon beure; aixis, ben refrescats no feia peresa de tornar investir.

Quan deixàrem el camí, quedàrem com atrapats dins un mar de estepes i carritxs més alt que noltro; Haviem d'anar alerta a llenegar degut a la forta pendent, Desgraciadament, prengüerem costa amunt ca

a l'esquerra, de cada vegada era més aspre i ens acostàvem al cara cull per la part que presenta un roquissar serrat impossible de pujar-hi; els alens havien tornat pantaix i la suor ens regalimava per la cara.

Veiem el cim que com un immens casquet o tepedora, cubra l'Ofre. Descansàrem una estona gaudint del bell panorama. Veient l'hora que s'havia fet i el dificultós, a pocs metres de la cúspide davallàrem fins a una petita recolzada a l'ombra d'una esponerosa alzinz i redosats per falgueres, estepes i carritxs, dinàrem, ens acompanyaven una piuladissa variadíssima de volatils de l'Ofre.

Prenguerem el camí de retor, a poc a poc veiem com es tornava perfil·lar la silueta de l'Ofre a darrera noltros, i de cada vegada més compreniem que investirem per l'únic lloc que per pujar-hi han d'escalar ben preparats.

Altra vegada les fonts, el murmurí refrescant, quan passàrem per la font de l'Aritja a més de tornar beure a voler, omplirem les cantimplores. El Puig Major ja tornava aguitar a davant de noltros, el torrent que amb pereca es rossegava cap avall fins a l'embassament, tornam arribar al potell que resa a una banda, sortida de l'Ofre, i a l'altre entrada al pla de Cuber.

La visió del gran bassiot, cada vegada torna més grossa i a l'enfront sobresortint per damunt tota la serra el Puig Major, mostrant amb vergonya les bolles dels americans; "Semble un malefici" Que no quedi res sense profanar o ciment o esfalt.

Altra vagada vorera vorera del llac artificial, ens tornam topar amb els animals algerins, els petits es deixen acariciar, adesiara suquen el breguer esponjós de la mare per lletar-se tots golafres. Toparem dos mascles que per la gelosia de les famelles tenien una forta brega, a mossegades i cosses com a vertaders ases.

La tranquil·litat i la transparència del Gorg feia ganes de pegar un capfíco, però el temps no s'havia aturat i encara faltava un bon tros per arribar als cotxes.

Es de notar el repoblement que hi ha de pins al voltant, son molts de mils, idò, els que estan sembrats.

Ja hem anat a l'Ofre, Segur que hi tornarem.

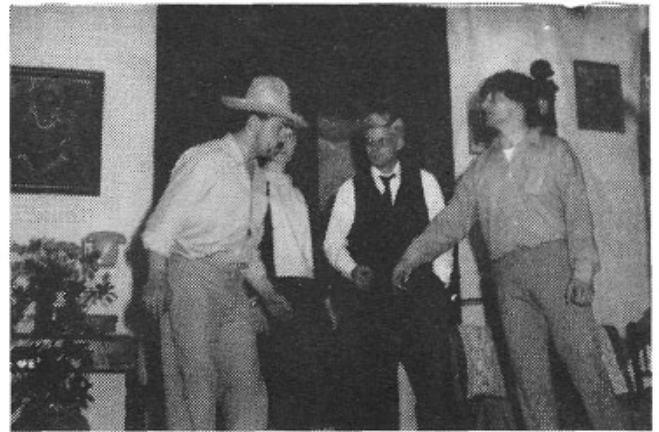
Records amb delit.

Cercant obres per posar en escena, va caure en mans del Grup un drama EL BOSC DE LA SENYORA AVIA d'Alexandre Cuellar.

Seria la primera vegada que el grup sortiria del seu sainet contemporani i s'aficaria en una obra tal vegada més seriosa, segons el meu criteri més difícil, ja que les característiques del sainet i del drama a l'hora d'interpretar són completament diferents.

L'obra es desenvolupa dins un ambient de la pagesia, a una possessió envoltada de bosc, dins d'un cercle familiar religiós i conservador. Es pot veure a una escena on estan els senyors sopant, després d'haver beneït la taula, baix la mirada atenta de la majordona, per tal que no falti res a la taula, les típiques estovalles blanques. Servi primer al senyor de la casa, la mestressa vestida de negre amb els cabells recollits, ja bastant avançada d'edat, que suposadament els ha vist néixer tots, inclòs el fill dels senyors, el que ella té tan gelos, com si del seu propi fill es tractés.

El drama comença quan a la possessió arriba una allota jove, amiga de la casa, i el fill s'enamora d'ella. Això no li escau gaire a la mestressa, fins al punt que trama com fer-la desaparèixer. Un dia quan se'n adona que la convidada se'n va a fer una volta

pel bosc, la segueix i pega foc, per tal que l'allota quedi atrapada entre les flames. Al final, l'únic que queda desfet dins la malícia és el fill dels senyors.

L'obra va ser representada al "Centre" amb data 28-4-1985.

UNA DEL GRUP.

Pel que sembla, el nostre Ajuntament ha creat, a través de la Comissió de Cultura (que pareix que té potestats il·limitades), un nou servei de correspondència, a disposició de totes les entitats locals. Segurament s'hauria de fer créixer la plantilla municipal per tal de tenir una distribució ràpida i efectiva, més sabent el nombre d'entitats que té Porreres.

Curiositats del món de les abelles

Durant la primera setmana del passat mes de maig, tengué lloc a l'Apiari Nacional de Marchamalo (Guadalajara), un cursat intensiu sobre "Cria i selecció de reines". A n'aquest cursat de caracter nacional, hi varen participar 25 apicultors procedents de tot l'Estat Espanyol. El cursat, de caracter teoria i practic, fou dirigit per algunes de les primeres autoritats espanyoles.

si haguessem de resumir en poques paraules les conclusions d'aquest important cursat podriem dir: "Gran part de la bona o mala marxa de tot abellar, esta en controlar l'edat i qualitats genetiques de les reines". Perque, aixi com les abelles obreres tenen una vida mitjana d'uns quaranta dies, les reines poden arribar a viure fins als cinc o sis anys. Ara be, la seva maxima fecunditat esta dins els seus dos anys primers de vida. A partir del tercer any la seva fecunditat va disminuint constantment fins arribar a desaparèixer totalment amb un final tragic per la caera.

Altres vegades pot succeir que la reina tenguí els ovaris en bon estat i fecunds, pero s'esgoten els espermatozoides que va recollir durant el seu vol nupcial. A les hores, tots els ovets que anirà depositant dins les celletes de la bresca, seran no fecundats, i per tant, donaran origen unicament a abellots, acabant igualment en la caera.

Una altre conseqüencia greu de la poca fecunditat de la reina és el que les abelles no són suficients per cubrir o guardar totes les bresques de la caera. Llavors les abelles, tristes i decaigudes abandonen la guàrdia, mentres entra "la cuca" (galleria melle-nella) i en pocs dies acaba en tota la caera, deteriorant molt greument els quadres i parets de la caseta.

Per altre part essent totes les abelles filles d'una mateixa reina, gaudeixen i pateixen de les bones i males qualitats d'ella. De la reina dependeix que siguin

faneres o vagues, el que sien irritables o pacífiques, el que sien poc o molt resistents a les malalties... Per tot això, tot bon apicultor ha de saber controlar les seves reines retirant les velles (més de dos anys), eliminant les poc fecundes, les més irritables, les presoneres per natejar la caseta i les bresques... ja que canviant la reina, canvia tot el modo d'esser de la caera.

La reina va emittint continuant diferents fenoromes (emissions bioquímiques de caracter olfatiu) i mitjançant elles dirigeix i controla de manera automatica tota l'activitat d'una caera. Quan aquestes fenoromes no són prou intenses, falla la intercomunicació dins la colonia determinant una activitat totalment anarquica.

La reina, durant tot el seu estat larvatic (cinc dies primers de la seva existència), i durant tota la seva adulta vida es alimentada a la boca amb jalea real per un petit grup d'abelles cortesanes. De la fidelitat i constància d'aquesta alimentació dependeix la bona salut i productivitat de la reina. Tot apicultor sap molt que hi ha reines grosses i vigoroses i n'hi ha de magres i raquitiques.

Existeixen diferents metodes per controlar les reines. N'hi ha que són un poc complicats, encara que molts eficaces, que suposen una bona experiència per l'apicultor. Però n'hi ha d'altres mes senzills i practics que estan a l'abast de qualsevol apicultor.

Bartomeu Barcelo

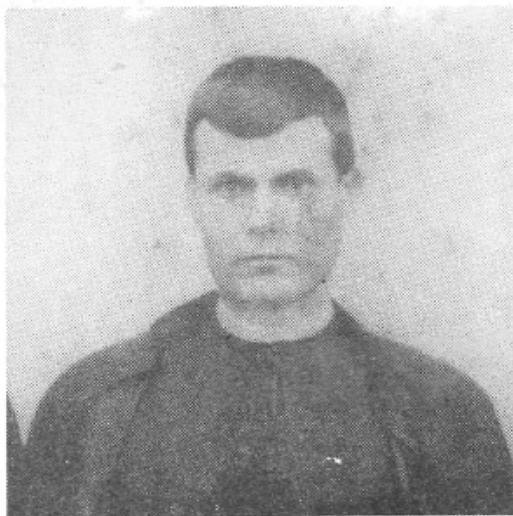
PORRERENCS DE PRIMERA:

Fa estona m'havia proposat treure a rotlo una persona porrerenca i donar-la-vos a conèixer.

Me sap greu que a pesar dels esforços fets respecte a això, no pugui complir-ho d'una manera satisfactòria, així com volia.

El més fort misteri; millor dit, silenci, no deixa sentir, ni poc ni molt, d'aquest personatge.

Anècdotes captades en ma joventut, me feien sospitar una imatge un poc rara, més així com ha anat madurant els coneixements d'aquest porrerenc, cercant i demanant, a un i altre, he besllumat una humanitat profunda, carregada d'humilitat, un convenciment de la fe que professava i que, com a servent de Déu, havia de fer més viva.

Es Capellà Mola, D. Joan, D. Juan José Iganacio Mesquida Sastre, va nèixer dia 19 de gener de 1858. Els seus pares eren Rafel i Catalina. Fou ordenat sacerdot pels anys 1890. Havia estudiat al seminari de Ciutadella.

Què feu aquest capellà per sobresortir per damunt dels altres? Vertaderament era d'estatura alta, encarnadura seca. A part de la seva missa diària a l' hora corresponent, a la missa major dels diumenges alternava amb el senyor Andreu Miró (capellà Ternal) el càrrec de subdiaca, cantant aquelles epístoles, que

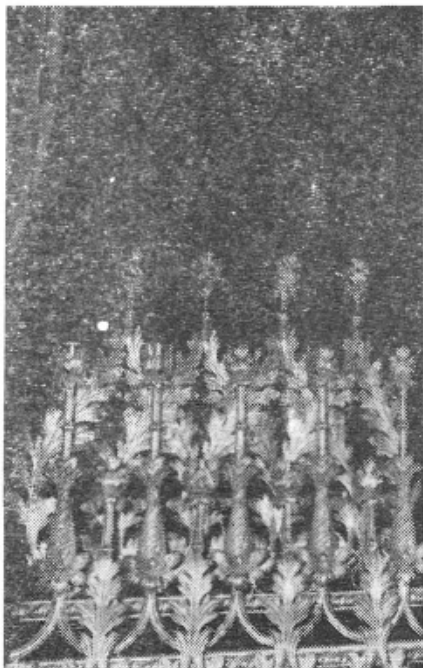
més que cantades eren..., bé, no sé què dir. De cantador Don Joan no en tenia res.

A les processons de dominicà, de la bulla, del Ram i altres, sempre amb el paper de subdiaca duia la creu processional.

Capellà llis, no predicava ni confessava, això és tot? per molta de gent, sí, per qualcú més fou el capellà que regalà la candelaria de plata. Potser això ha estat el que m'ha incentivat a cercar... no sé què, per saber qualque cosa més d'ell.

A ca seva no tenia llum elèctrica i li bastava la claror del foc, sinó tenia ningú a casa. En certa ocasió, unes persones anaren a ca seva. El motiu era que els havien dit que havia deixat quatre beques al Seminari Conciliar de Sant Pere de Palma per quatre estudiants de sacerdot porrerencs. Entraren a la casa, i trobant-la a les fosques pensaren si s'havien equivocat. Mes al punt sortí amb un llum d'oli la figura inconfundible, traç d'asceta, casi anacoreta. Mig aporugades i dubtant que aquella figura fantasmagòrica, caracteritzada aquell moment per la pobresa, casi de solemnitat, pogués donar quatre beques al seminari. Li exposaren el motiu de la seva visita. Amb solemnitat, sense ostentació, els digué que, efectivament, havia depositat les beques en mans dels superiors de dita institució, que se posassin en contacte amb ells, que per part seva l'única condició que havia posat era que fossin seminaristes pobres que no poguessin pagar la carrera i que fossin porrerencs.

El senyor Miquel Janer un dia li mogué conversa per fer-li dir el que li havia costat la candelaria, i li diu: "Una dona m'ha comentat: a Don Joan li deu haver costat un dineral aquesta candelaria". Ell contestà: "Idò ni vostè ni aquesta dona no ho sabran".

Segons me contà s'escolà Miquel Gil, D. Joan no volia que desfessin el conjunt que estava muntat amb tres gravons, perquè volia que només fos pel culte del Santíssim. Així només s'havia de posar per les quaranta hores (en aquell temps casi cad mes n'hi havia). També feia comptes completar el joc de sacres i cirials, i que només s'empràs pel culte de l'eucaristia.

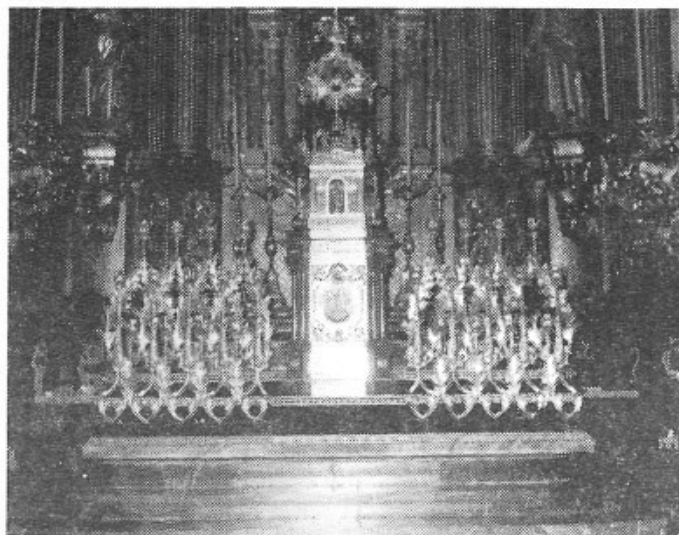
Si això no demostra un fort sentit i esperit de fe, traduït amb fet d'adoració, demostració externa i al mateix temps callada.

Ell volgué el seu Déu, amb qui creu tengui tota la il·luminació que pugui, encara que ell estigui a les fosques, que el seu Déu amb qui espera tengui tota la riquesa, encara que ell visqui pobre; segur que per ell la millor claror, la millor riquesa és la fe en el Senyor. Mostra inequívoca de l'esperit de sacerdot.

El tracte personal? Poques coses se conten d'ell. A principis de la guerra del 36, tenia estalvis per encomanar les sacres i els cirials, també de plata, fent joc amb el dibuix de la candelaria (el dibuix està inspirat en la fulla de la carxofa i la tulipa que aguanta el ciri amb la carxofa). Però no dubtà gens ni mica entregar-ho per les necessitats de la guerra. No

entram aquí a discutir si la guerra era bona o dolenta; sempre ens pareix horrorosa. Sols volem destacar el fet humanitari d'aquest porrerenc que casi no sabem que nomia.

Poc conversador, es limitava a dir el que era estrictament necessari. Era normal que a l'església per assistir als oficis de comunitat pujassin i s'entornassin junts bastants de capellans, en aquell temps quan eren una quinzena, perquè coincidien a passar per el mateix carrer. D'aquí que es donassin diferents anècdotes, qualque vegada provocades pel senyor Andreu Miró (Capellà Ternal), i més sabent el caràcter seriós de D. Joan.

M'ha contat l'amo Montserrat de Ca'n Ros que una vegada passaren per la drogueria, encara la tenien al carrer Major nº 10, on també hi tenien la columna de benzina entre altres coses, i també rateretes. I fos que el temptàs la curiositat o que el temptàs el senyor Andreu, el cas que hi posà el dit i la ratera es disparà, amb el corresponent "Ai!" del senyor Joan, la cara de regiró burlesca del senyor Andreu al temps que li deia, casi esclafint, "que ja t'ha aglapit?".

Un dia de brusca, el senyor Joan, paraigua estès i roba arregussada per mor dels esquitxos, pujava pel carrer de Calvo Sotelo, (ara Veiet). Quan passava per davant ca'n Gori Vaquer, en aquell temps era Ca'n Font des Crèdit, en Biel, un fill de la casa de pocs anys, veient que D. Joan mostrava els calçons, crida tot astorat: "Ma mare, a davall aquell capellà hi ha un homo!"

Anècdota, que per la seva gràcia ens treu un somriure, però que pensant en tot el que hem dit, fa reflexionar i veure que D. Joan era un capellà, era un home, era tot un HOME.

Era o fou un home que pel seu despreniment, la seva humilitat (avui tan desconeguda, aquesta virtut), per la seva trajectòria senzilla, la seva aportació callada però efectiva, bé es mereix estar a la nostra llista de PORRERENCS DE PRIMERA.

Don Joan Mesquida Sastre, "Capellà Mola", des d'on sou donau als nostres capellans l'esperit de pobresa, esperit de fe, l'esperit de servei que vos tenieu i que predicàreu.

Des d'aquestes retxes ens honram considerant-vos un porrerenc de primera.

JAUME ROSSELLÓ I VERGER.

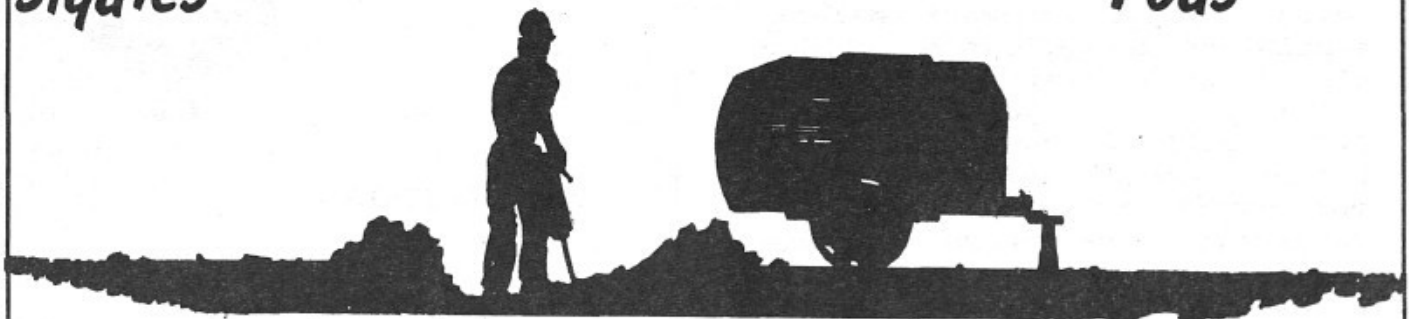
GABRIEL GAYA MORLA

Enderrocaments

Cisternes

Siquies

Pous

Cooperativa 5.7 i Bestard 8

Tel. 64.78.69

07260 Porreres

- "VIDA MUNICIPAL" -

A continuació, i com ja és habitual en aquesta secció, vos donarem compte de les diferents reunions que ha duit a terme el nostre Consistori des del passat número de "Foganya".

El primer Ple va esser dia 12 de Juny. Hi foren presents tots els Regidors (excepte Miquel Ferrà, que alegà motius de feina) i la majoria ben encorbatats, ja que es varen fer la foto de "fi de curs". Destacarem els següents temes:

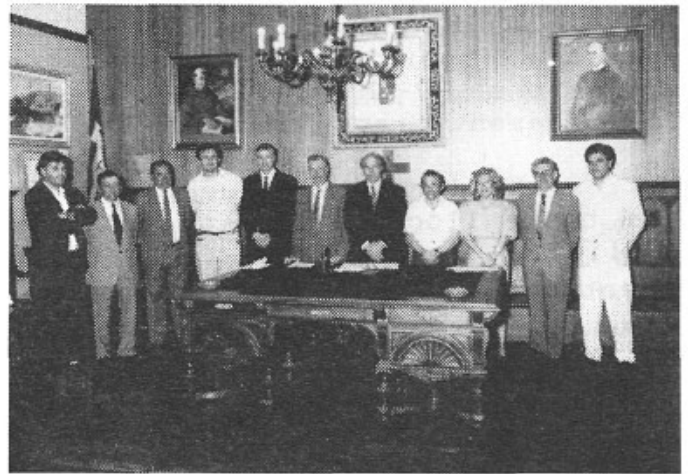
-Sol·licitar a la Conselleria d'Obres Públiques del Govern Balear la instal·lació de dos semàfors a Porreres, un davant l'Escola Nova i l'altre a la Plaça d'Espanya, per tal de facilitar l'accés peatonal als dos col·legis de la Vila.

-Felicitar al "Grup Foganya" per l'obtenció del segon premi conseguit a Manacor amb la Carrossa que representava el "Tirant Lo Blanc" de Joanot Martorell.

El segon Ple va tenir lloc exactament un minut després d'acabar l'anteriorment descrit, i va consistir únicament en l'aprovació de l'Acta de la sessió anterior (Acta que, "per art de màgia", el Secretari ja duia passada a màquina i tot). Amb la lectura i aprovació de la mateixa es donava per finalitzat un període de quatre anys de govern del PP, amb UM a l'oposició, i es passava a un altre del PP-UM junts al govern del poble (coses de la política).

El Consistori nou va prendre possessió dels seus càrrecs el 15 de Juny. Recordem als qui seran els nostres Regidors aquests propers quatre anys:

-PP-UM: Josep Roig, Jaume Martorell, Francesca Palerm, Pere Mulet, Antoni Segura, Rafel Picornell i Bartomeu Vidal.

CONSISTORI SORTINT

-PSOE: Miquel Ferrà i Vicenç Juan.

-CP: Francesc Sastre.

-PSM-NM: Vicenç Mari.

D'aquest acte destacarem el següent:

-Una anècdota: En Pere Mulet es va deixar les ulleres a ca seva i es va haver d'inventar el que estava "llegint" quan prometia el càrrec.

-Un discurs fort: Francesc Sastre va explicar els motius del seu vot -en blanc- dient que, per una part podrien haver recolzat a Josep Roig per a Batle, perquè havia estat la llista més votada i perquè els programes de CP i de PP-UM eren quasi idèntics, però que no el recolzaven perquè "no havia fet pràcticament res durant quatre anys, i perquè havia governat d'una manera pseudo-dictatorial i quasi oligàrquica".

-Roig, Batle: No ni va haver sorpreses: Josep Roig: 7 vots; Miquel Ferrà: 2 vots; Vicenç Mari: 1 vot; en blanc: 1 vot. Així, Josep Roig serà Batle quatre anys més. El Batle va prendre la paraula per agrair la confiança i per criticar el discurs de Francesc Sastre ("els meetings es fan abans de les eleccions, després el que compte són els vots", digué).

-->>

- "Començam bé": Vicenç Mari va voler prendre la paraula per agrair també la confiança dels seus electors, però el Batle no li volia donar la paraula, inicialment. Ja veurem que passarà, però sembla que les relacions PP-UM i PSM no seran precisament tranquiles.

El darrer Ple que tractarem va tenir lloc el passat dia 2 de Juliol, amb aquests temes destacats:

-PSOE i PSM rebutjen formar part de l'equip de govern: Miquel Ferrà va declinar l'oferta de gestionar les àrees d'alumbrat públic, futbol i avocador de Son Mora Negri, dient que "del pastís que el Batle reparteix a mi només em toquen ses mosques". Vicenç Juan tampoc va acceptar una part de l'àrea d'educació. Vicenç Mari va rebutjar l'àrea de parcs, jardins i repoblació forestal, dient "o n'hi ha havuda mai aquí de repoblació forestal?"; Mari s'estima més fer oposició constructiva, estant a les diferents comissions informatives.

-Els Plens Ordinaris cada tres mesos: Amb l'oposició de PSOE, PSM i CP, es va aprovar la proposta del PP-UM consistent en que els Plens Ordinaris es facin només cada tres mesos. Això significa que els Grups de l'oposició només podran fer preguntes a l'equip de govern cada 90 dies, ja que els "precis i preguntes" únicament es poden fer als esmentats Plens ordinaris. Així, el PP-UM anirà a "lo còmodo" i és evident que no l'interessa massa que l'oposició li faci preguntes.

Únicament Francesc Sastre va acceptar l'àrea d'inspecció sanitària (no oblidem que és manescal).

-El nou equip de govern:

-Hisenda: Jaume Martorell.

-Urbanisme: Pere Mulet.

-Sanitat i Acció Social: Francesca Palerm.

-Cultura, Educació i Esports: Rafel Picornell.

-Festes: Antoni Segura.

-Agricultura: Bartomeu Vidal.

-Govern i Règim interior: Josep Roig.

-Tinents de Batle: Jaume Martorell, Bartomeu Vidal i Pere Mulet.

I això és tot, de moment. Enhorabona a tots i sort, que falta els hi farà.

GORI BARCELÓ.

CONSISTORI

Josep Roig Salleras	Batle-President
Jaume Martorell Cerdà	1º Tte.Batle
Bartomeu Vidal Soler	2º Tte.Batle
Pere Mulet Miró	3º Tte.Batle
Miquel Ferrà Gomila	Regidor
Francisca Palerm Gornals	"
Francesc Sastre Mora	"
Vicenç Juan Moll	"
Vicenç Marí Sastre	"
Antoni Segura Fuster	"
Rafel Picornell Manresa	"
Nicolau Conti Fuster	Secretari

COMISSIONS INFORMATIVES PERMANENTESComissió Informativa d'Hisenda

President: Jaume Martorell Cerdá

Comissió Informativa de Govern i Règim Interior

President: Josep Roig Salleras

Comissió Informativa d'Agricultura i Ramaderia

President: Bartomeu Vidal Soler

Comissió Informativa de Cultura, Educació, Esports i Joventut

President: Rafel Picornell Manresa

Comissió Informativa de Sanitat i Acció Social

Presidenta: Francisca Palerm Gornals

Comissió Informativa de Vivenda, Obres i Urbanisme

President: Pedro Mulet Miró

DELEGACIONS CONFERIDES

- Delegada de Sanitat i Acció Social: FRANCISCA PALERM GORNALS.
- Delegat de Cultura, Educació, Esports i Joventut: RAFAEL PICORNELL MANRESA.
- Delegat de Festes Populars: ANTONI SEGURA FUSTER.
- Delegat del servei d'Inspecció Sanitària: FRANCISCO SASTRE MORA.

=====

INFORMA LA POLICIA LOCAL.

- Dia 18 de maig una furgoneta PM-0181-BB va sofrir un accident a les voltes de Son Mas (carretera de Montuïri). Per retirar-lo va esser necessària una grua (Gruas Verger). Com que l'afectat havia estat ell sol, no es va fer cap tipus de gestió.

- A l'horabaixa del dia 22 de maig es produïren dos accidents de trànsit. Un, a la carretera de Villafranca, a la volta anomenada "de s'empedrat". Els afectats foren Don Joan Gil Rigo, conductor del cotxe PM-9674-AF, i S.M.M. de Villafranca, conductor d'una motocicleta. Per altra banda, a la ronda, el cotxe PM-2185-BC se botà i stop de la carretera de Montision.

- El 3 de juny es va produir l'esbucament d'una paret a la carretera de Villafranca, la qual feia perillosa la circulació per aquell indret. Per part d'aquesta policia i els operaris de l'Ajuntament posaren els mitjans perquè es resolgués el problema.

- dia 10 de juny es produïa a la tenda de comestibles de can Gurió un robatori dels que se'n diu "a mà armada" dos individus amenaçaren a la madona amb un ganivet de grans dimensions.

- dia 13 de juny a la carretera de Villafranca un camió P.M.6092-AS col·lionà amb un turisme, però no hi va haver cap ferit.

- dia 25 de juny un veï del C/ Cristòbal colón va avisar que al seu domicili havien entrat tres dones de rassa gitana que una vegada sorpreses manifestaren que no robaven res i que havien entrat per necessitats personals. per part d'aquesta policia local foren detingudes a l'autocar de línia i conduïdes al quarter de la guarda civil per posarles a disposició judicial.

- dia 26 de juny un agent d'aquesta policia local va intervenir a una brega de veïnats al C/ Ponent, el motiu va venir per la per la descarrega d'un tractor, per sort la cosa no va anar a majors, però sí que va esser un poc moguda.

- dia 11 de juliol coincidint amb les primeres calors de bon de veres es va produir un incendi a la finca del rafal, ja en el terme de Montuïri, que va poder esser apagat ràpidament.

- dia 17 es va procedir a tancar a la circulació el carrer S. Ramon i Cajal amb motiu de les obres del Roser. per tant aquest carrer romandrà tancat fins acabar les obres.

- dia 24 de juny al matí es produí un nou incendi. Aquesta vegada a la carretera de Villafranca a la finca de son Oliver, davant. Davant la impossibilitat de poder-lo sufocar el guardia avisà els bombers, esl quals vingueren del parc de Felanitx i de Lluçmajor, no cal dir que aquest any l'aiga caiguda als mesos d'hivern ha afavorit que els camps estiguen plens d'herba seca i que això suposa extremar les precaucions.

ESPIPELLANT ELS ANYS

II ÈPOCA N 9

Un dels costums que hem perdut al llarg dels anys, per mor del progrés, canvi del sistema, que sense aturar-se i de manera inexorable, camina trepitjant i destruint, maneres i tradicions, és: "Estar a la fresca".

De bondeveres que me satisfà avui, recordar amb aquesta espipellada estiunca un fet o costum, encarnació per essència de dialleg familiar i estiunc, agradable, delitós...

I tant com em plau, recordar, quan a la fresca, assegut a damunt el portal de pedra, per estar més fresc, i no tombar, escobletjar amb veïnats, familiars i inclús, amb la gent que passava pel carrer.

"Bon vespre! que preniu la fresca?"

"Si, i no en fa gens ni mica."

"Un no frissa d'anar a colgar ets ossos amb aquesta calor."

D'aquesta manera amb salutacions i escomeses passàvem les vetlades, o bé amb una conversa llarga i precisa, o amb coverbos i bromes.

Era freqüent que passàs qualche esbart de joveçans cantant "Una taringa de tot es carrer" La ingenuïtat del jovent es bastant espavilada per saber-se amotlar al que sia i treure divertiment i regositx del que sia. Potser ara massa teledirigits amb modes ridícules i absurdes, que l'únic que fan és matar les arrels d'un poble i el seu viure tranquil i assossegat.

Pot esser que més de dos em trobin retrògrade o estancat amb cercle reduït.

Un poble, vull dir Mallorca, que s'ha projectat cap a l'exterior en èpoques pretèrites, com a guerrers, conradors, constructors, mariners, governants,

artistes,...Tant té si repassau l'història amb llibres com si contem plau els monuments, obres, i petjades escampades arreu del món.

Un poble, vull dir Mallorca, amb aquestes característiques, no té perquè haver de perdre la seva identitat; i pobre, mesqui, desgraciat del qui destrueix la vida característica de nostra terra.

El benestar temporal que ofereix el progrés actual, car el pagaran els futurs pobladors d'aquesta terra que més que illa de la calma pareix un treboli d'escavadores desfent montanves plenes de nuvols de pols i camions presportant a altres redols per seguir destruint.

Més que la perla de la mediterrània. neta i lluenta, verda com una esmaragda enrevoltada de cel i mar blavós com un topazi, aguantada voltant voltant per la sabonera esponerosa com si a damunt nàcar s'aguantàs, pareix un pilot d'asfalt; millor dit, com si Mallorca crivallant, mostràs el seu interior negre i amargat de tanta desventura o injustícia que li fan.

Les vetlades a la fresca, que tenien aquell sabor, casola, amistos, plàcit, i tranquil, com una ombra allargada de garrover o figuera, convidant al repos.

Eren les vetlades d'estiu a la fresca una convidada al diàleg i comunicació entre la família, llac dolç i esperançador per les parelles, assegudes un poc més lluny, però a l'abast de l'ullada de la sogra sempre vigilant per por d'una escapada al sembrat...Quantes il·lusions es crearen al resplen-de la lluna, il·lusions que ara es desconeixen per tenir massa a mà el menjar delitós de la parcel·la que s'estima.

Remolins de cadires a davan les cases, qualque vegada agafaven la cadira i feien el rotlo més gros; no hi havia perill de que un cotxe els enganxàs ni que un motoret brusquer fes aixecar depressa a la rotlada.

Sovint a qualque casa, estant a la fresca, passaven el rosari, ni perquè dir que no estaven empeguets. El jovent l'acabava de dormir; per això a vegades els feien dir a davant, llevonses era l'hora de fer les desenes de set o vuit, si la padrina més piadosa no comptava i deia t'en falten tres.

Les vetllades a la fresca, plenes de tranquil·litat silenciosa, contemplant les estrelles, la lluna, o els dragons baix el llum dels capdecantons, esperant qualque moscart o papallona.

La tranquil·litat de les vetllades d'estiu només era sorpresa per qualque timbre de bicicleta per alertar els allots que jugàvem als quatre cantons, o al sol i la lluna, trempant la galar del portal d'una casa amb la consabuda cançoneta: "Estic a n'es sol i no puc dir bou,estic a sa lluna i no podem dir pruna". El temps que l'alloteria jugava, els grans seguien les seves converses:

"Què teniu moltes d'ametlles enguany?

"No fa llarg i són molt males de tomar i llavors, que tenen molt de poi.

"Què has sentit a dir que na fulana s'ha de casar?

"I aquesta és vera!

"Vàren trobar en fulano robant vencisos?

"Les hi haurien de fer penjar pels colls...

"Divendres mos n'anam a Ses Covetes; Què hi veniu?

"Esperarem a s'altra setmana.

A la fresca es ventilaven totes les qüestions, i d'un veïnat a l'altre, tot arribava a donar la volta a la vila, a més de repetir dins el forn o dins la peixeteria tot quan s'havia comentat; pentura corregit i augmentat.

Un altre record, una espipellada avui a un altre fet que rompia la monotonia de les vetllades d'estiu a la fresca.

El so de la trompeta o el toc del tambor, era el saig que per ordre del batle feia a saber que: "per haver perdut o trobat, es fa a saber que es donarà alguna cosa de tropis" -"callau, que fan una crida"- era la veu de tothom. Es mal era que la crida havia acabat i encara es sentien les veus dels que demanaven silenci, llavonces venien les corregudes. O dels escabotells, pegau una correguda a veure que diu la crida o la parella festetjadissa, que amb escuses d'allunyar-se de les mirades impertinents de la sogra, s'oferien voluntaris per anar a escoltar la crida.

Els allots normalment malement entenien el que deia el saig, i les parelles no arribaven d'hora, si bé, una veïnada endarrer de qualque coverbo s'acostava per dir allò de la crida; manco mal si no ho deia girat i de pas s'enterava si En Pere o En Pau seguien en Na Juanita o amb Na Pereta.

Nits d'estiu a la fresca plenes de tranquil·litat i sossec, que el progrés i el canvi del sistema han esborrat de la nostra vida. ¿No resultarà massa car el preu per voler deixar d'esser noltros i començar a ser... qui sap qui?...

Mallorca, illa de la calma... Mallorca, perla de la Mediterrània... Records d'un passat, que amb les espipellades d'avui recordant les fresques vetllades d'estiu per bé o per mal, he rememorat, sabent que el progrés destructor, tanmateix té massa poder i massa força.

Ni alè em queda, que un nuu tenc a la gargamella veient morir Mallorca a mans dels seus propis fills... ni elè... me... que... da per... dir... A... de... u.....

M A L L O R C A !

Jaume Rosselló i Verger

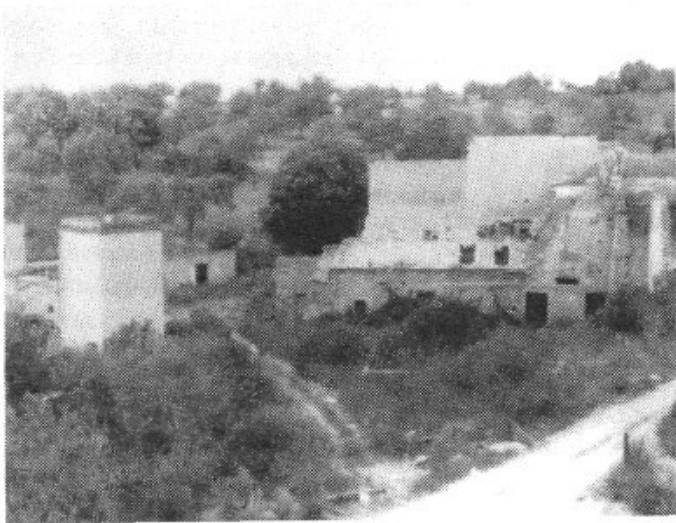
Coneguem el nostre entorn

"Son Moranegri"

¿Quin porrerenc és que no ha sentit parlar mai d'aquest racó situat a la tramuntana de Porreres?

Gairebé tothom n'ha parlat i en segueixen parlant, però no són tants els que s'acosten a conèixer-lo; jo idò, picat per la curiositat i amb ganes de donar-lo a conèixer tal i com està, em vaig atensar juntament amb un company a veure aquest lloc.

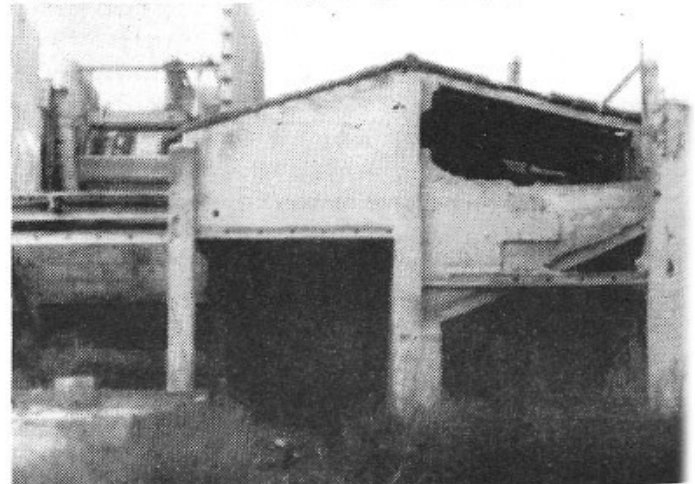
Després d'haver fet uns tres kilòmetres pel camí de Ses Ànimes, trobarem una cimentera, la de'n "Capbaix", desgraciadament abandonada;

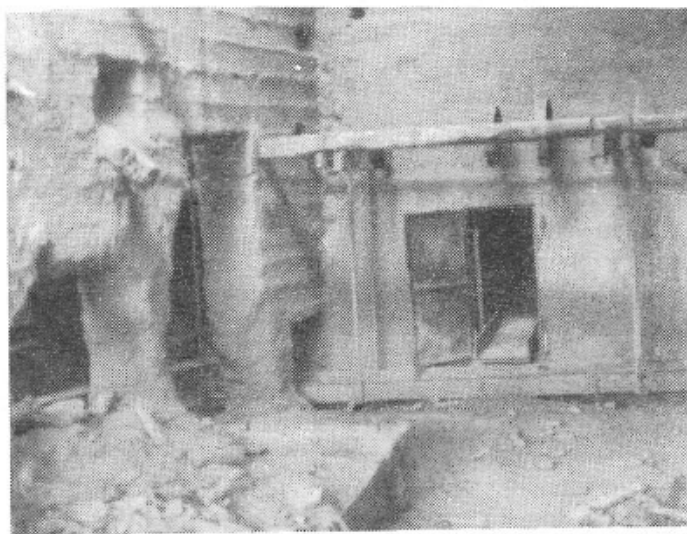

més endavant una altra, la de "Ca'n Feliu", aquesta en estat de ruïna, denigrada pel temps, i les instal·lacions... com que hagués de funcionar encara, malament que estigui tot rovellat. Davant aquesta fàbrica de ciment, dos forns que encara fumejaven, ens cridàren l'atenció, són els que pertanyen a la cimentera "Del Campaner", on s'està actualment cremant la pedra per dur-la a Campos i convertir-la amb ciment; (prova inequívoca de la qualitat de la nostra pedra).

Amb la visita a les antigues instal·lacions ens n'adonarem que antany havien estat plenes de vida; ara, només queden unes oficines d'on tot l'equip elèctric, ubicat en una gran pantalla de marbre, controlava tot el funcionament de les instal·lacions. Més endins, unes parets negres i fumejades denoten la cremadissa de papers que allà s'ha produït; una vivenda completa destrossada, abans, suposam que ben arreglada i que ara els romaguers invadeixen els silenciosos, tranquils i ruïnosa estatges. A veïnat de les vivendes, una cuina amb un escalfapanxes, amb una gran cuina de fusta, denota la vida activa que allà es dugué a terme.

Allà observarem les quasi bé cinc quarterades "tudades" on s'ubiquen les cimenteres; aigua estancada i pestilent on farfallons de granots verdosos granelaven... Allà vaig recordar converses sentides de persones majors que contaven que devers l'any 36, les cimenteres donaren feina al poble i gràcies a això moltes famílies subsistiren a aquella guerra.

Cal demanar-nos:

-¿ Quin fou el motiu pel qual l'elaboració de la pedra de les cimenteres porrerenques desaparegués i pogués subsistir una fàbrica externa?

-¿Quins interessos remarcats hi pogué haver?

- Què o qui pogué estar implicat amb aquest perjudici per al poble?

- ¿Per què una font de producció tan beneficiosa pel poble porrerenc ha hagut de convertir-se en el femer del poble?

-¿Per què una pedrera d'on es treia la matèria primer vital pel funcionament de la cimentera, font de jornals i ingressos familiars ha hagut de reduir-se al clot immund i putrefacte?

Veient que es feia tard, contemplarem amb nostàlgia la quantitat impensable d'arbusts, herbes florides amb colors que mai no hauria sospitat. Ah! em sorprengué la quantitat abundosa -dispensau la paraula- d'excrements de conill i salvatgines d'altres classes. Alçant la vista per abarcar amb més intensitat el que m'enrevoltava, em va atreure la visió captivadora del poble de Porreres, emmarcat pel Puig de Son Redó i pel Puig de Monti-Sion; llàstima de l'horrorosa mossegada de la gravera, que romp la bella i verdosa panoràmica.

TONI MATAS.

ESTATUTS DEL GRUP FOGANYA.

(Continuació).

GOVERN DE LA SOCIETAT.

CAPÍTOL III.

ARTICLE 10.- Els Òrgans de Govern de la Societat són: la Junta directiva i l'Assemblea General.

ARTICLE 11.- La Junta directiva estarà integrada pels següents membres: President, Vice-president, Secretari, Tresorer i Vocals en nombre de tres. Seran triats per l'Assemblea General, el càrrec de President i sis membres més; el President triarà, d'entre aquests sis membres, el Vice-president, Secretari, Tresorer i els tres vocals. Aquests estan facultats, a la vegada, per anomenar provisionalment, i fins que es celebrin eleccions, quan per baixa o per qualsevol altra causa es produís qualche vacant en la Junta Directiva, i els càrrecs auxiliars que es vagin creant.

Tots els càrrecs seran gratuïts.

La Junta Directiva prendrà els seus acords per majoria simple de vots i, en cas d'empat, decidirà el President o el Vice-president, quan actuï en representació d'aquell. I estarà vàlidament constituïda quan estiguin presents dues terceres parts, al manco, dels seus components, essent imprescindible la presència del President o del Vice-president. Celebraran reunió, al manco, una vegada al mes i sempre que la convoqui el President, o ho sol·licitin com a mínim tres dels seus membres.

La Junta Directiva assumirà la representació del Grup corporativament i, per delegació del mateix, s'entendrà que el President, o en tot cas el Vice-president, ostenta la representació davant tota mena de persones, organismes, autoritats, tribunals, corporacions i entitats públiques o privades, ja siguin locals, provincials o nacionals.

ARTICLE 12.- Són atribucions de la Junta Directiva:

a) Desenvolupar representacions teatrals, plàstiques i artístiques, i fomenar l'art i la cultura, restablir tradicions o records i història de Porreres.

b) Administrar els béns socials, disposant dels mateixos en la forma establerta pels Estatuts.

c) Executar els acords de l'Assemblea General.

d) Posar en coneixement dels socis totes les gestions, problemes, aspiracions, inquietuds i projectes del Grup Foganya.

e) Redactar les memòries anuals, el balanç i els pressuposts.

f) Donar les altes iu les baixes dels socis segons votació.

g) Dictar les normes i les reglamentacions d'ordre intern i exercir quantes funcions no estiguin assignades a l'Assemblea General.

h) Interpretar i fer complir els presents Estatuts.

(continuarà...).

TORNEIG DE FUBITO FUTBOL SALA

L'entusiasme d'uns joves per moure i animar la joventut de Porreres, feu que s'organitzàs un torneig de futbito. Els promotors no volien de cap manera que els esmentàcim, una vegada feta la reflexió que tanmateix molta gent sabia que havien estat ells, feim extensiu el seu nom a tots els lectors de FOGANYA.

Tomeu Mora, Joan Sastre, Damiana Nicolau i Josep Maria Sastre, tenien el desitg d'organitzar un torneig de Futbol Sala, però estaven al marge de com començar, acudiren el conegut mestre de Verge de Montission, Antoni Tous, deportista i coneixedor dels intringulis del futbol, qui les aconsellà i dirigí.

La propera passa, convocaren tots els que altres vegades havien pres part amb tornejos de Futbol Sala i tots junts nombraren una comisió on hi prengué part un representant de cada equip, ells

són els que en definitiva han organitzat el torneig i s'han encarregat de que tot anàs endavant.

Una proposta ben acollida dins l'àmbit juvenil i esportiu.

Constituïda la comisió és nomenaren els equips a nombre de onze, que han anat, millor dit van encara ara jugant i disputant els diferents enfrontaments amb molta animació, deportivitat, i participació de públic.

S'adapta el reglament, procurant simplificar, per més facilitat dels arbitjs; una vegada presos tots els acords i acceptades les condicions, començaren el torneig dia 13 de Juliol, no posarem tot el calendari per no estendrer-mos de demés. Si bé els diferents enfrontaments s'han disputat durant 26 dies, jugant cada dia dos o tres partits, aixís que s'hauran jugat un total de 55 partits.

Qua guanyi el millor!

SONY

Lynx

NEW-POL®

FAGOR

teko

TELEVIDEO

C A D E N A

SANYO

TAMISSI

CA'N

BINIMELIS

SALA, 2 * Tel. 64 7148

PORRERAS

(Mallorca)

Whirlpool
PHILIPS

Treu cap treu maga

Cap de recotri amb ses xafarderes, ell no en sortirem.

- I ara quin bereiol t'ha picat?.

- Mai més ben dit això de picat, perquè tu, Madò Clemens, me vares vendre lo de ses fulles de fasser per por de ses picades des allots quanaven a jugar a sa plaça des "toros" o lo que li vulguis dir i tota sa història de si eren dues cleques que tenien bo.

- Desembastà i pren aguller, no te posis tan frenètica, jo ho sabia de bona tinta.

- Bé idò, m'ha aturada enmig de sa plaça sa propietària de sa palmera, me sents PALMERA, no hi havia res de fasser, PALMERA, d'aqueixes que ses fulles com un ventall i no tenen cap puia ni una, o sia que no se podien picar.

- No hem d'exagerar ses coses, però tampoc les hem de llevar importància, no sigui que hi hagi més xafarderes que ses que mos pensam, a requepelletes de punyetes, ja m'ho has fet dir.

-Sa veritat només és una, ses fulles no picaven, però n'hi ha que sempre cerquen posar engrut, i una altra cosa, sa fulana o lo que li vulguis dir, però té nom i llinatges, no feu esmotxar res, lo que passà, que amb sa ventada que feu totes ses fulles seques que tenia sa palmera caigueren, per cert n'hi havia moltes.

- Punyeta i per això ja ho podien dur a un lloc públic, si tots els que tenen qualque cosa per cremar, ho fessin així, cada dia hi hauria binerbo.

- Idò tu que feries, tu que ets tan perfecta.

- Punyeta, punyeta, passa es camió a replegar es fems, segons quins objectes cada primer dissabte de més si avisen a s'Ajuntament passa un altre camió i replega lo que ha tret.

- Bé, queda aclarit, ningú esmotxa cap fasser, eren palmeres que no tenien puies, només era una i quan hi va anar a cremar ja no hi va haver res.

- Però també convé que sapiguen que sa plaça des toros no és un lloc perquè cadascú hi dugui "trastos" pel seu compte.

- Ni que estasses esquitxada de verí.

-Bon toc em dones, s'altra dia era a cercar caragols i manco mal que m'avisaren d'hora que havien esquitxat les voreres, arribarem a no poder menjar res tranquils, o haurem d'anar cada instant a sa farmàcia.

- Ara que l'anomenes, me som fitxada, més de mil vegades que quan granen sa carrera depressa, depressa, foten ses granadures a s'engolidor, ara pensa, llavonses troben raro si ses clavagueres s'embossen.

- I ara que me dius. I qui és que fa tan mala cosa?.
- A poc a poc, es pecat se pot dir, però es o sa.....
- Però si això és un desastre.
- Que trobes que està molt garrit aquesta arplegada de bosses de fems, a un caramull es temps que es camió es a buidar, llavonnes queda es llevar que queda, per vergonya.
- Bono, bono no acabarem mai.
- És que saps que n'hi ha de gerret a esmocar, i quan m'hi pos, hi pas gust i tot.
- No has d'esser així idò, si critiques ha d'esser per un bé.
- És que hi ha coses que te fan xerrera tan si vols com si no.
- Quin altre te recordes ara?.
- Jesús, abans de ses eleccions tot eren toquets per s'espatlla i bones saludades, tant d'uns com dels altres, però ara que han passat et freguen i sols no saben si hi ets.
- Tota sa raó tens, però això ja és de sempre, així que més beneit tu si per un caramello o clavell et gires sa camisa.
- Bé, vols que aturem es carro.
- Per jo ja pot quedar aturat, idò.
- En això d'aturar es carro, em record que en Calderó, un vicari que hi hague, quan es posava a predicar no hi havia qui l'aturàs fins que ell mateix deia "Bé, per avui posarem forquets".
- I era es qui organitzava sa processó del Corpus, allò era una processó, amb sant i santes i banderes i ciris i els infants de comunió en filera i angelets amb canastretes de flors.
- Punyeta i ara has tret capítol per xerrar-ne un parell d'hores. Em record que anàvem a cercar heura per mesclar amb flors esfullades i ho tiràvem per en terra.
- En canvi, ara, un bolic de gent sense ordre ni compàs, per fer això més valdria, no sortissin. És que pareixia una befa.
- Idò a jo em va agradar ben molt, que vols que et digui.
- Bé tanmateix ho feren així com voldran. Això de clero no hi ha qui els entengui.
- Saps quina m han venuda, no fa gaire?.
- Qui sap! Amb lo espigoladora que ets te veig capaç de saber el dimoni d'on du s'oli, o es galls de quin color pixen.
- No i importa exigiris emperò s'altra dia no fa gaire na pereta rumba amb s'homo partiren cap a Villafranca per un còlic tancat i davellaven manades desfetes pel carrer d'es ciné i es tros de carrer des de Ca'n Verdera a n'és Carrer den Veiet. Era un merder.
- Com moltes de vegades, això no es res nou. Vaja un descobriment!
- No és aquí es dau, és que a s'en dret des forn hi havia una furgoneta que carregava, i un dels quals, com si fos don Querques, les enfloca alçant la veu perquè ho sentisen bé, i abans que ells tenguessin temps de dir "aqueixa boca és meva", "En tenim per una bona estona aixís que, anau a voltar si podeu.
- No la sabia, Però vaga, qualsevol cosa crec.
- I sa des caçadors, que no la t han contada?.
- He sentit cosa, Però no sé es net
- Idò es dia que obriren sa casa, hi hagué una verdadera caçada de caçadors, i valga el joc poc graciós de les paraules.
- És estrany que els guardies, que els tenim tan poc a l'hora de robatoris o altres serveis, a l'hora de...
- Si a l'hora de caçar pareix que tenen foc dins ses sabates.
- De totes maneres els que agafaren no devia ser per fer ses coses ben fetes?.
- + Es tracta, segons m han informada, de coses de papers.
- Mira que és gros no poder fer lo que vols a dins allò que és teu.
- Bé, això ja són figues d'altre sostre, de totes maneres va bé que hi hagi ordre en ses coses.
- Per un altre any sabran els qui van a caçar, que papers nets i fora son
- "Posem forqueta", ho deia es vicari Calderó, i ja veurem on se eura en Gelat.

Ses Xafarderes.

ENTREVISTA A D. GUILLEM NICOLAU MONTEROS

El passat 16 de juliol, amb l'intenció de fer una entrevista a D. Guillem Nicolau, devers les nou i quart del capvespre, arribàvem fins a casa seva.

Arribarem junts, com aquell que diu, ell arribava de foravila, per cert, de molt mal humor.

Ens contà, mentres, mentres ens donà peu a que entràssim dins la casan que li havien robat les pomes grosses d'unes pomeres joves. N'hi havien robat, calculà ell, uns 150 qg.

Mentres li fugia l'"emprenyada" ens convidà a seure, ens preparà dues cadires, i li començarem a demanar sobre la seva, interessant i intensa vida.

---P Que nomeu ?

---R. Guillem Nicolau, àlias Monteros

---P Quin any vàreu néixer?

---R. l'any 1910

---P Com é que vos coneixen per l'amo En Guillem Monteros?

---R. Perquè el meu padri ja li deien, jo estava molt amb el meu padri i també m'ho varen dir; en canvi a la meva germana sempre li han dit "Ginatda".

---P Quina va esser la vostra primera professió?

---R. Vaig fer de fuster amb en Guille Fossier, però llevors els fusters anaven molt malament, i em vaig trobar que no sabia per on havia de prendre. la vida de fuster només enm va durar tres anys (4 1920-1923).

Fent un parèntesi: direm que l'amo En Guillem ens contà que els deu primers anys de la seva vida els va passar anant a escola. El seu pare volia que estudiàs, ja que la seva mare tenia bastan cultura, es normal venguent d'una

família on hi havia un capellà; però així i tot En Guillem no volia estodiar, i als deu anys és vva posar al tall de la feina.

---P. Quan véreu que els fusters no tenien feina, només tenieu catorze anys, ¿Què féreu llavors?.

---R. Llavors en vista de la quebrada dels fusters em vaig posar a fer de pagès amb mon pare fins que em mobilitzàren per anar al "frente" a Manacor, i més tard, 32 mesos a la península.

---P. Quan arribàreu, ¿Quina vida vàreu agafar?.

---R. Al 1942 em vaig casar, un any més tard nasqué la meva filla major. Anys després mon pare ens reparteix l'herència, però però jo vaig veure que la vida era molt cara i que el jornal no era fet exactament per jo, i l'estrapello tampoc, així és que vaig comprar una botiga a Palma, però és clar, en aquell temps amb una botiga a ciutat havies de fer estrapello...

BAR PUB FAROLET

LA TEVA MÚSICA

EL TEU AMBIENT

AMB LA TEVA GENT

Un dia, me'n record que la fiscalia em va prendre, pero gràcies a un tal Sr. Morro ho arreglàrem. Però va esser debades, em tornaren agafar amb l'estrapello un altra pic; una vegada tot arreglat, per no passar més pena, vaig vendre la botiga perquè ens era massa feixuc la meva dona, n'Aina, un dia que la justícia tornava per noltros se'n va saber desfer, però ja va esser el darrer pic.

---P. Com vos defenssareu per seguir vivint a Palma?.

---R. Vaig seguir fent un poc d'estrapello, així vaig anar coneixent gent de molta classe. Jo amb la meva simpatia, em guanyava l'amistat de tothom, i així m'aconsellaren que entràs a l'Ajuntament, i a través de Dn. Miquel Nadal així ho vaig fer, vaig començar a guanyar-me les simpaties de tot el personal de la casa, fins que em varen destinar d'arbitris al moll, un lloc de molta responsabilitat. Jo me'n volia anar, però, em digueren que el "jefe" em volia allà i així ho vaig creure. Al moll duia tot el meneig, molta de gent ja em coneixia pen Nicolau del Moll, amb la meva firma tothom anava per Palma amb la mercaderia i ningú els deia res. Anys mçes tard em llevaren d'arbitris i em posaren a obresm més que res d'informador, i així fins als 66 anys, i encara no volien que me n'anàs.

---P. ¿Quans d'anys heu estat a l'Ajuntament?

---R. Trenta-dos, vaig tenir tempsde conèixer tot el funcionament de l'Ajuntamenmt de Ciutat; Llavors, quan em vaig jubilar, em vaig canssar de Palma i vaig venir a Porreres, al contrari que la meva filla.

---P. Ens em enterat de què sou un excel·lent cuiner, ¿D'on vos ve aquesta afició?.

---R. Jo vos ho diré: Tot va esser a causa d'haver de tenir una atenció i un detall a la gent més important que coneixia, per donar-los pressa per qualsevol cosa, i jo les feia un dinar que se'n xuclaven els dits. En una o-

casió vaig fer un dinar als juvenils de Porreres. En una altra ocasió, i al mateix equip, una torrada d'emperador amb una bona olla d'arròs a la marinera, fins i tot em digueren que el millor arròs que havien tastat no arribava ni a les soles del peus an aquell, d'aquell arròs no en va quedar ni un grà.

---P. Finalment; ¿Ara a què vos dedicau?

---R. A disfrutar de la vida, anar a foravila, sembrar, collir (melons, poes, peres, cols, cebes, etc...); i d'allò que pas més gust és de quan ve la família els dissabtes i carreguen de tot això.

Així idò despedim a l'amable, simpàtic i divertit, Guillem Nicolau (Monteros), que ens deixa amb moltes ganes de tornar parlar amb ell, ens ha promès que quan el Grup Foganya faci qualche dinar o sopar, ell serà present amb les seves grans dots culinàries per fer-lo més saborós, sempre però amb aquest to de simpatia i alegria que l'acompanyen allà on va.

Toni Matas

ESTANY CA SES JAUMES

Venda de tabac
material escola
objectes de regal
atenció esmerada

c/ Sol n 21 Porreres

MARGALIDA VIDAL MESQUIDA CAMPIONA DE BALEARS

Qui corr davant, du avantatge. no sé si aquesta afirmació deu ser vàlida per na MARGALIDA VIDAL MESQUIDA. Crec que partir darrer li molesta poc, i sinó provau de encalçar-la un dia que la topeu.

Na Margalida, més aviat és tímida; no parex que engui tan de cotatge per vestir a competir, a curses nacionals. Si aixís com ho sentiu.

--- P Margalida t'agrada córrer?

+++ R Molt, pas gust.

--- P Des de quan córrs?

---- R Des des 5 anys

--- P O sia, que en fa deu que tens aquesta afició.

---- R Sí, i com he dit ja disfrutava de córrer, a més quan veus que te va bé més gust hi agafes.

--- P Has tengut molts de trofeus?

---- R Sí, en tenc una quarentena: Medales, copes, i altres.

--- P Quin és el que t'agrada més o que re recorda en mes grat?

---- R Un que vaig guanyar a un campionat de Balears de Cros i el que es curios és que m'entrenava per anar a una cursa de velocitat de pista, però llavors, (no men record perquè.) el cas és que la vaig deixar. A la carrera de cros vaig guanyar, tenc una copa de vidre i la tenc amb molta estima.

--- P Margalida, parò on començares?

---- R A l'escola nova o sia el Col·legi Públic.

--- P Aquestes curses, qui els organitza i on t'entrenes?

---- R Els organitza el Consell Insular i anava a entrenar-me a Campos, ja que allà hi ha pista d'atletisme, a més que venien uns entrenadors rumans.

--- (Si aquí poguéssim tenir tot això en aniria com anell el dit).

--- P Has anat a córrer a diferents llocs?

---- R He anat a correr a diferents curses populars d'altres pobles, per fires, festes patronals.

--- P Sempre has duit qualche trofeu, i des darrers o dees primers?

---- R Sempre he guanyat primers o segons.

--- P Ton Pare i ta Mare deven estar tots contents i el teu padri Miquel, ell que eradeportista, com veu el teu avenir?

---- R Sí que estan contents, i el padri també.

--- P I a Barcelona, que tal perquè sa darrera cursa que has feta ha estat a nivell Nacional?

+++ R A Barcelona me va anar bastant bé

--- P Segons m'han dit te va anar bé de tot, es ver que rebaixares el r cord regional?

---- R Si estava en 2'58 i jo el vaig rebaixar dos segons o sia el vaig deixar a 2'56.

--- P Quants  reus de Balears?

---- R 3 d'Eivssa 1 de Menorca i 8 de Mallorca.

--- P Sa cassificaci  teva respecte de tot Espanya?

---- R Vaig quedar el nombre 10

--- Margalida enhorabona! Però en lletres grosses, ENHORABONA aixis

--- P Com és la diferència a nivell personal, trobar-te amb tantes companyes?

---- R Aiximeteix és bastant notable ja és molta de gent, però fas amistats, se porten molt bé, la diferència és més grossa a nivell professional, pensa que venen molt ben preparades.

--- P És nota un nivell més alt a les altres províncies?

---- R Sí és ben notablen. Aquí falta estimul des del principi.

--- P Penses seguir corrent o ho deixaràs?

---- R No, jo vull córrer, i seguir,

--- P I on correreu?

---- R Al Palau de Montjuic, on es faran els Jocs Olímpics

--- P Margalida enyores el divertiment, el poder sortir, perquè deveu tenir unes normes, règim d'alimentació, etc.?

---- R Noltros entrenam des de l'octubre fins el juny o sia durat tot el curs amb un horari fixe, l'alimentació com tot deportista està ben determinada.

--- P Els estudis com van?

---- R Be, l'anglès me fa poca gràcia, per altra banda el deport lleva molt de temps

--- P Margalida, gràcies per haver acceptat l'invitació de venir i, a córrer! fas comptes d'anar als Jocs Olímpics?

---- R M'agradaria, pero no ho sé.

--- P Vols dir qualque cosa als lectors o als teus amics? Que diries als de la teva edat, i els mes toves?

---- R Primer ses gracies a voltros per haver pensat amb jo, A tots els porrerencs, que procurare fer quedar be el poble, i als meus companys que val la pena esforçar-se per arribar alla on un pugui.

--- Margalida Vidal Mesquida rep tot l'entusiasme que te poguem donar i saps que pots comptar amb FOGANYA pel que sia.

LLIBRES BARCELÓ

MATERIAL ESCOLAR

PAPERERIA

REVISTES...

C/ Pou Florit n 21

PORRERES

ENTREVISTA A JOAN LLANERAS

en un dels moments en què el corredor ciclista local, Joan Llaneras, se trobava a Porreres, vàrem aprofitar per conversar amb ell. En primer lloc com, com era obligatori, ens vàrem interessar per quines havien estat ses darreres carreres on havia participat. Ens contestà que darrerament havia participat a proves vàlides per la Copa del Món, per Suïssa i Bèlgica; i la Península, la Volta a Astúries, la del Valla Miners, i el Campionat d'Espanya de Fons en Carretera, aconseguint en aquesta carrera una meritòria classificació, quedant al lloc 10.

--- Joan, Hi ha molta diferencia de córrer al camp profesional, en relació al camp amateur, en el qual corries l'any passat?

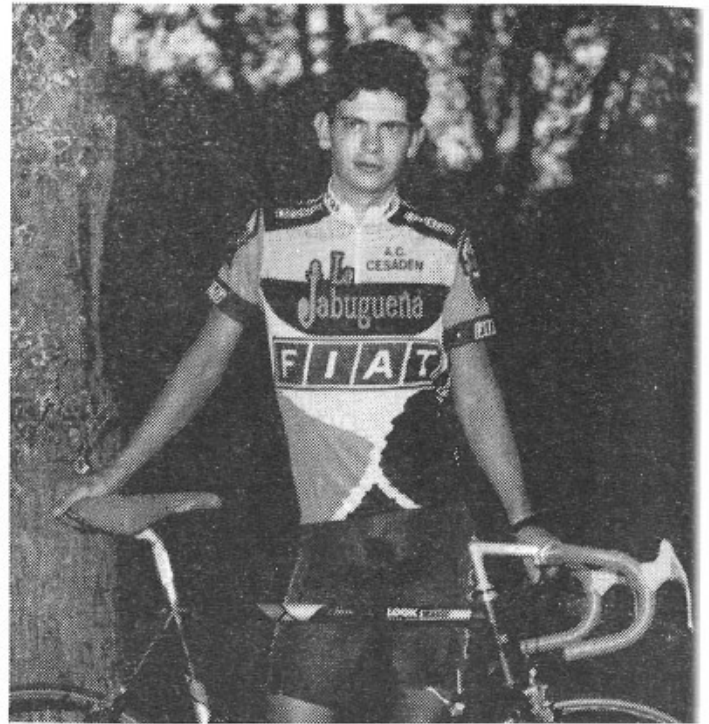
--- Si que n'hi ha. Les principals diferències estan en la mentalitat de córrer. S'enfocament de l'equip és diferent, ja que l'equip de L'ONCE està classificat al primer lloc de la Federació Internacional de Ciclisme Professional "FICP", per tant, surt a guanyar, i al mateix temps ha d'esser constant al llarg de la temporada; i, físicament, un corredor aficionat es troba bé dels 18 als 22 anys, per contra el professional explota dels 27 als 30 anys.

--- Però, per aconseguir aquesta constància al llarg de la temporada i la millor forma, se necessita a més de les condicions esportives, uns cuidats metges?

--- Durant tot l'any estam al maxim nivell, prenim vitamines, es timulans fins el límit permès, els metges cerquen substàncies legals per augmentar el rendiment físic. He de dir que la medicina "doppinc" està per davant del control anti-doppinc.

--- Quin personal metge teniu a l'equip?

--- Tenim dos metges, un se dedica a les proves d'esforç i l'altre està a la carrera; a més tenim un digitopuntor, que és cec, i la seva funció és que quan ha acabat

la carrera, ens cl'loca els músculs al seu lloc, l'única eina que empre són els seus propis dits.

--- Quan acabau una carrera i fins el començament de l'altre l'endemà què feis?

--- Bé, en primer lloc anam a l'hotel, (en aquest moment comenta una anècdota que li va passar a Bèlgica, " Quan vaig acabar la carrera, plovia i feia molt de fred, i me vaig perdre, no trobava l'hotel, i per casualitat me vaig topar el cotxe de l'equip, que me varen dir cap a on havia de prendre, en aquells moments anava ben despistat.") Seguint amb la qüestió, quan arribam a l'hotel normalment se pren una mossegada de qualque cosa amb cervesa, encara que hi ha altres varietats, ens donen massatge, descansam, sopam, després miram la televisió, o donam una volta, aprofitam per telefonar a sa família. ens anam a dormir damunt les 11, i si hi ha pel·lícula, a vagades son les 12.

L'endemà demati, ens aixecam a les 9'30, més i meyns, sempre 3 hores abans del començament de l'etapa.

--- Després de l'esforç podeu dormir?

--- Sí, i si tenim problemes prenim una pestilla, i dormim bé.

--- Joan, conta-nos quantes menjades feis al dia i en què consisteixen?

--- Al llarg del dia hi ha dues menjades fortes, la del dematí i la del vespre. Al dematí prenim arroz blanc, truita, pernil dolç, formatge, yogurt de cereals, café amb llet, torrades i pastes. al vespre, prenim pastes, spaguettis pollastre, pastis i fruita.

--- La vida del ciclista no pareix molt divertida, contans com és?

--- No no és divertida, és una vida monòtona, tenim els mateixos horaris sempre, es una rutina molt avorrida.

--- Com és l'ambient de l'equip?

--- En primer lloc, puc dir que és molt bo, ja que en Manolo Saiz, el director de l'equip cerca bona gent, a més de bons corredors; és una família.

--- I s'ambient amb altres corredors del pilot nacional?

--- També és bo, perquè se coneixen tots, has de pensar que som uns 200, i sa majoria ens duim bé, hi ha confiança.

--- Joan, tens temps per anar a llocs de diversió, discoteques, etc.?

--- Només hi podem anar els tresmesos d'hivern, sense descuidar la preparació d'hivern.

--- En què consisteix aquesta preparació d'hivern?

--- En principi, vaig cada dia al gimnàs. A més, feim esport: correm a peu, jugam a bàsquet, tennis, caminam per l'arena de la platja i quan no podem feim esquí de fons. En definitiva, cercam fer fons.

--- És un orgull per tu defensar els colors de l'O.N.C.E., actualment el millor equip del món?

--- Més que res és una responsabilitat, se t'exigeixen victòries i estar al davant.

--- En Manolo Saiz, el director de l'equip, és molt exigent?

--- Molt i molt. Ens reuneix a l'habitació, planeja l'etapa, ell personalment duu la preparació física dels corredors; per tant, sap el nostre nivell.

--- Joan, quan ets per Mallorca i te veim entrenar totsol, no és avorrit?

--- He de dir que entren totsol, ja que tenc un programa d'entrenaments, faig devers 180 km diaris, i a Mallorca no hi ha cap corredor que faci aquests kilòmetres. Qualque vegada en Ramon Ros ve amb jo.

--- Joan, quants kilòmetres dus fets fins ara?

--- Des del dia 15 de desembre fins ara en duc uns 25.000. Durant tot l'any passat en vaig fer uns 24.000.

--- Tu que ets un corredor mallorquí, com veus l'actual ciclisme mallorquí? (Sense dubtar ni un segon respon:)

--- Ja està enterrat; només hi ha en Ros, Porrás i Cirer que corren fora, i també hi ha dos o tres joves que prometen. Ja no hi ha carreres per a joves, només queden carreres per a veterans, a les quals es dona massa importància.

--- Joan, quines són les teves millors condicions com a ciclista i on et trobes millor?

--- Allà on me trob millor és a les contra-rellotges, on m'estic superant cada any, i a les carreres d'un dia. A la muntanya, els ports de 2^a i 3ª els pas bé, ara que els de 1ª categoria em costa bastant, però no s'ha d'oblidar que en el ciclisme actual les avantatges s'agafen a la contra-rellotge; a la muntanya no s'agafa temps, la gent és bastant conservadora. També m'agrada aficar-me als sprints de grups petits.

--- Ara, ens pots contar qualque anècdota divertida que t'hagi passat aquest any?

(Després de pensar un poc se n'hi ocorre una)

--- Era a la carrera francesa París-Rubette, denominada "L'infern del Nord". Hi ha molts de

trams de pavés, es tracta de trams d'empedrat en lloc d'asfalt. I al primer tram van tirar merda i aigua i vàrem haver de passar per dedins; en aquell mateix lloc hi va haver una caiguda, i no me va agafar de miracle.

--- Xerrant d'humitat, què se sent quan se participa a les carreres on hi plou i hi fa fred?

--- En aquestes carreres no hi vas a gust, estàs en tensió, la carretera és perillosa, hi ha caigudes, foredades i constipats. I això dels constipats és un problema molt greu per als ciclistes, ja que no pots prendre res, a causa del "dopping"; se cura a base de llet i mel.

--- On t'agrada córrer més, per aquí o per l'estranger?

--- Córrer per l'estranger; no tens tanta pressió. Espanya és més rendable perquè te coneixen, i els equips volen que guanyis aquí, per la publicitat.

--- Joan, veus la teva primera victòria a prop?

--- Jo esper que arribi prest. Els companys de l'equip me fan bromes; abans de començar la carrera em diuen "A veure si guanyes!", altres companys diuen que no me toca perquè n'hi ha que duen 5 anys i encara no han guanyat. En Pedro Díaz Zabala em va

dir: "Tu has fet més aquest any que jo en set".

--- Actualment Joan, aquin corredor admires?

--- Abans admirava a n'Hinault; ara mateix a jo, ja que tenc pocs admiradors. Jo crec en jo mateix.

--- A partir d'ara, quines són les proves importants on participaràs?

--- Si se fa, que encara no és segur, participaré al Tour de la Comunitat Econòmica Europea, que és l'antic Tour del Porvenir. També hi ha la possibilitat de córrer al Campionat Mundial de Pista per a Professionals. Aquesta participació dependrà del director de l'O.N.C.E..

--- Joan, ara per acabar aquesta entrevista, més de caire personal i oblidant un poc la competició, que ja tendrem temps de fer un que ja tendrem temps de fer un balanç a final de temporada, ¿què esperes per l'any que ve?

--- Superar aquest any, progressivament.

--- Moltes gràcies Joan per atendre'ns, i esperam tornar-te renir a final de temporada, com ja he dit, i que segueixis representant de manera tan brillant a Porreres per les carreteres europees.

JAUME VIDAL.

FORN CA 'N LLUC

Vos desitja un bon Sant Roc

Plaça Antoni Maura

El Roser, passa a passa.

"Ja fa anys que el problema de la teulada del Roser rossega. Enguany ha estat un any d'aigua i de ... decisions. Un dia havia d'arribar el temps del Roser, i ha arribat! Qualque dia li havia de tocar i ha arribat l'hora".

Així s'expressa la Junta d'obres del Roser en el seu primer número informatiu. El que és ben cert és que allò que tan sols fa uns mesos no era més que un projecte, avui comença a ser una realitat.

Vet aquí les fites més importants que han fet possible passar de les idees i els plànols a les obres i ... a la teulada:

- Dia 4 d'abril el Consell Parroquial convocà una primera reunió per a totes les entitats del poble per informar-les de la necessitat de reforma de la coberta del Roser i per formar part - les que volguessin - d'una junta responsable per a la restauració de l'esmentada capella.

- El 29 d'abril tingué loc una segona reunió de les entitats locals per constituir un comitè de nou persones encarregades de fer o anomenar la Junta pro-obres del Roser.

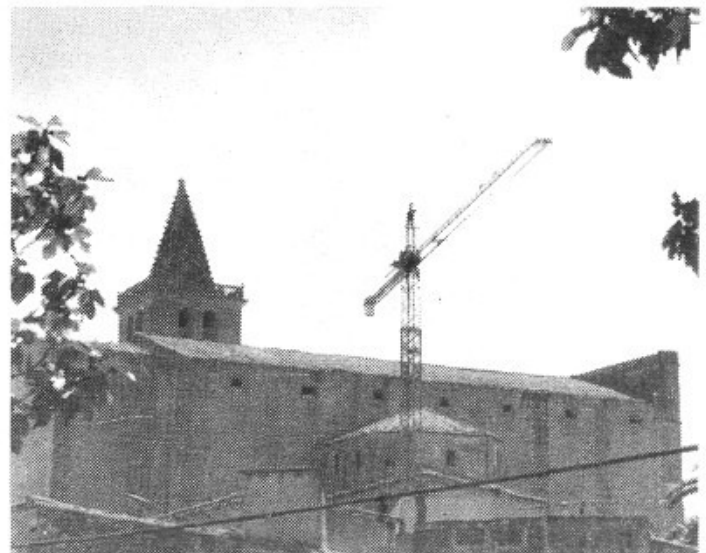
- El 2 de maig es reuní la Junta per elegir els càrrecs (per cert, que al número anterior publicarem la llista que encara era provisional i ha sofert algun canvi: així Josep Miró i Antoni Tous no estan dins la Junta i, en canvi s'hi ha posat Sebastià Vidal).

- El dia 17 de juny sortí el primer full informatiu, redactat per Josep Miró i repartit per totes les cases de la vila, donant compte de la necessitat de la reforma, i de la manera com es pensava du a terme; a la vegada es demanava la col·laboració de tots els porrerencs.

- El 20 de juny es convocà una trobada amb empresaris, industrials i persones de comerç per tal d'aconseguir idees i ajudes per tirar endavant.

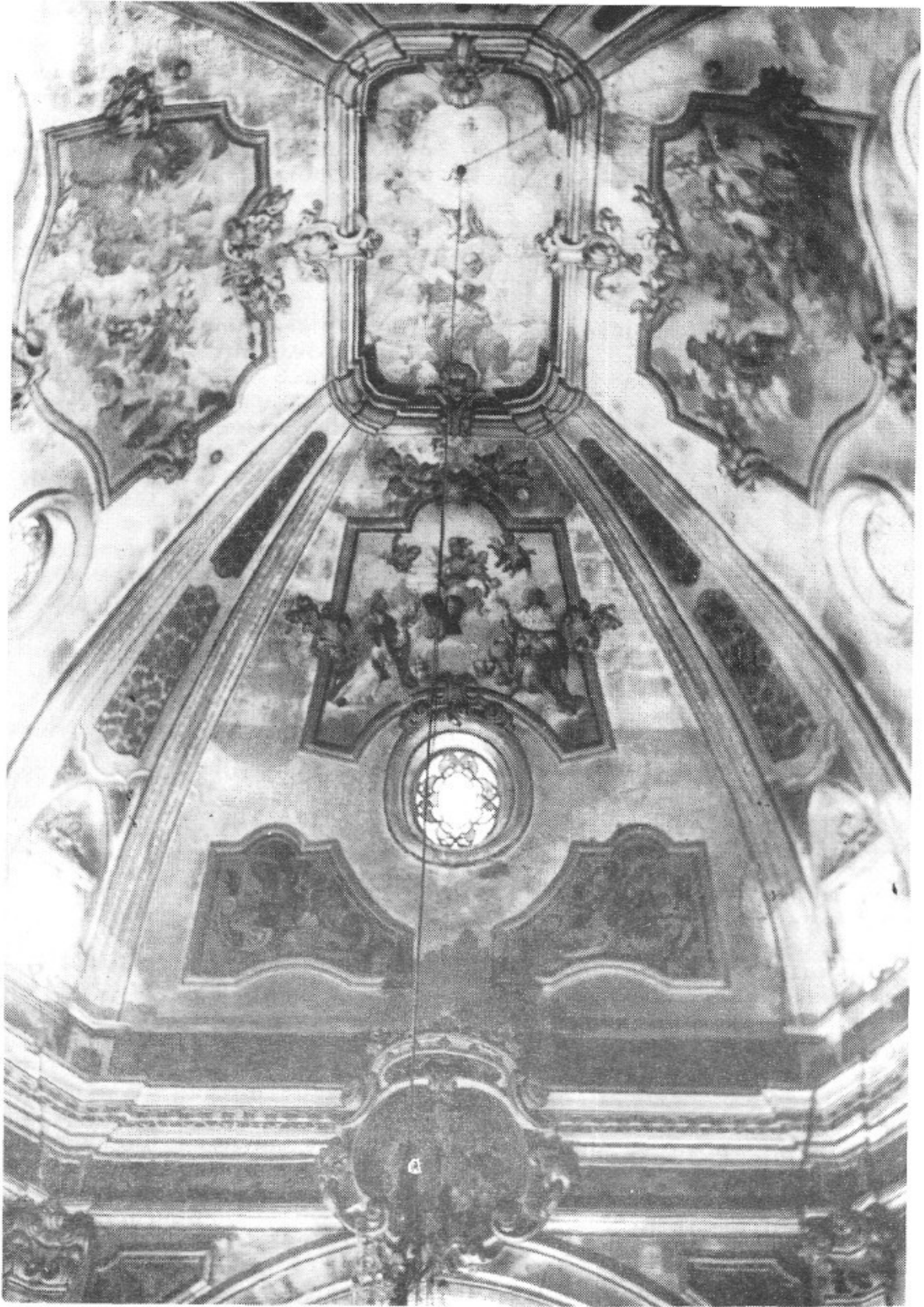
- El 23 de juny s'adjudicà el projecte de reforma de la teulada conjuntament amb les empreses CAMPOCE i Promocions BOVER-MESQUIDA.

-El 27 de juny a l'hotel Palas Atenea de Ciutat tingué lloc una reunió amb la colònia porrerenca resident a Palma per exposar el projecte i demanar col·laboració i ajuda.

- El 15 de juliol es començà a construir la plataforma sobre la que va instal·lada la grua; aquesta es nuntà el 24 del mateix mes.

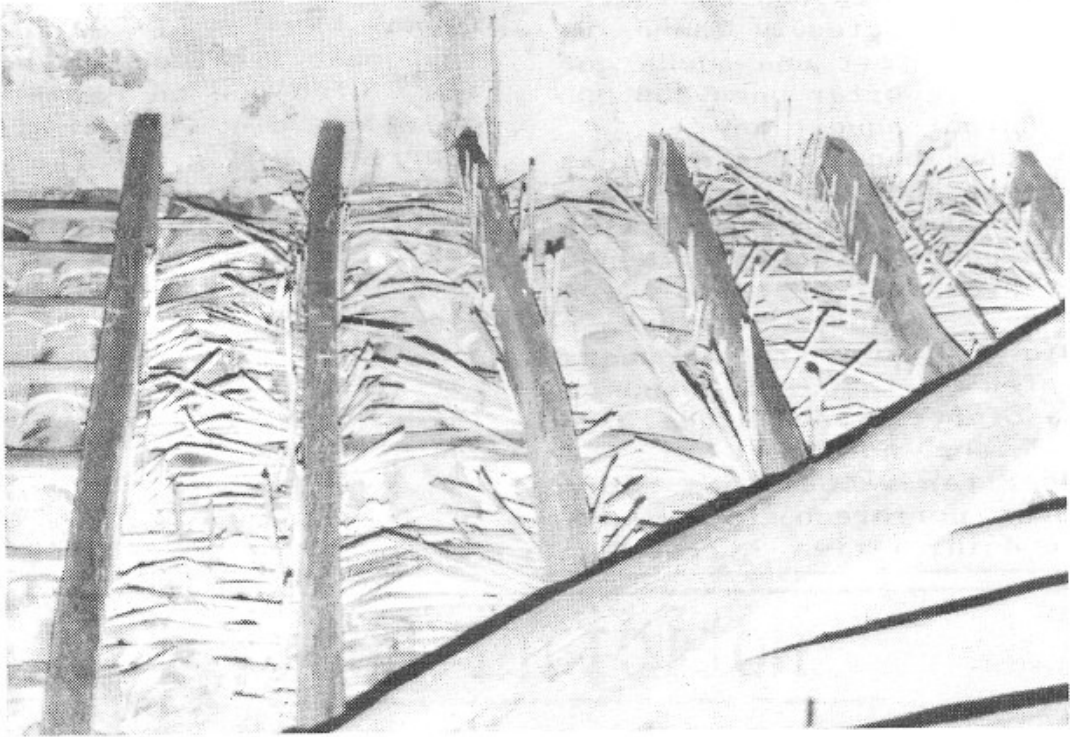
- Durant aquests darrers mesos s'ha treballat intensament per preparar la gran tómbola que, si Déu ho vol, s'obrirà dia 9 d'agost. Pràcticament hi ha col·laborat tot el poble però els qui n'han assumit la responsabilitat i li han dedicat moltes hores han estat l'Associació de la Tercera Edat i les Confraries de Setmana Santa.

Aquesta joia val la pena salvar-la

ESTAT ACTUAL DE LA TEULADA DEL ROSER.

La Conselleria de Cultura del Govern Balear, a través de la Direcció General, ha fet efectiu la seva ajuda amb 3.000.000 (tres milions de pessetes). També el Bisbat ens ha ofert una ajuda que ens vindrà a reportar unes 800.000 pessetes durant aquest any.

Per altra banda, han començat a arribar els donatius particulars a les diferents llibretes obertes a tots els bancs de la vila, a nom de "Obres pro-Roser" (Parròquia). A l'hora de redactar aquesta informació s'havien rebut unes 700.000 ptes; i també els bancs i caixes ha ofert la seva ajuda.

Potser no sigui el més indicat per fer valoracions sobre el caràcter porrerenc i la seva capacitat d'iniciativa i treball,

perquè pràcticament som el darrer que ha arribat al poble. Vull dir, però, clarament, que m'ha impactat l'entusiasme, la col·laboració, l'ajuda i el sentit de responsabilitat que hi he trobat.

Crec que en Pep Miró sap el que es diu quan afirma que "Porreres és generosa abastament per movilitzar els seus recursos i resoldre els seus problemes"; és amb altres paraules allò de na Margalida "Bala": els porrerencs som de ronyó clos.

Per mi queda ben demostrat, a partir sobretot d'aquell gloriós 14 de gener de 1954: en un dia, una carretera!

ANDREU GENOVART.

Noticiari Local

Dia 26 de Maig: Eleccions municipals

Dia 12 de Juny: Es tengué el darrer plenari del consistori que acabava.

Dia 15 de Juny: Primera sessió de l'Ajuntament.

Dia 21 de Juny: Es foren i nombraren les diferents comissions que quedaren constituïdes.

Dia 23 de Juny: Concert de la Filarmònica, en especial dedicació als seus socis.

Dia 30 de Juny: Concert dels alumnes del patronat.

Dia 12 de Juliol: Concert de l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma".

Dia 24 de Juliol: Es declarà un incendi devers l'Empedrat.

Dia 28 de Juliol: Amb molta estranyesa verem anunciat "Ball de bot a Sa Plaça" duit a terme per l'Agrupació Aires de Montissión. Es la primera vegada que aquesta Entitat organitza un acte així, ja veurm quin motiu tindrà.

Si es per fer poble, enhora bona. Per altre banda es de desitjar que com a Entitat Musical, com pareix que es volen definir... no haurien de ballar mai en "Cassett".

en Pau Mora també deixarà de jugar, al manco una temporada degut a motius personals.

S'objectiu que s'ha marcat està clar: pujar a tercera i fer una temporada 91-92 tant o més bona que sa passada. Es camí serà llarg i difícil, però ses bases estan ben posades i fortes, tenim equips a categories inferiors entrenats per Gori "Xerino" i Biel Mesquida, on neixen nous valors per donar sang nova a s'equip Senior. Tenim un gran nombre de socis que cada any va augmentant, que ajuden a tot s'equip; tenim gent capaç de posar-se al davant de sa directiva i fer molt bona feina. som un deport jove a Porreres, que amb s'ajuda de s'aficionat cada any se fa més i més fort.

repetesc, sa retxa està feta, només falta una cosa, l'any que ve arribar a tercera.

AFICIONAT Nº 23.

PEL MILLORAMENT DE L'AMBIENT DEL NOSTRE POBLE.

Veient que actualment el polític del nostre poble, és "preocupen" per la conservació del patrimoni artístic, des d'aquí els suggerim:

- 1er. Una millor atenció als nostres jardins.
- 2on. Que sia tornada al seu lloc primitiu la pica abeurador, actualment colocada a la plaça de toros i que abans pertanyia a la plaça de Sta. Catalina Tomàs.

BAR CA'N MIQUEL

C/ Almoina nº 1

saluda els seus
clients pel

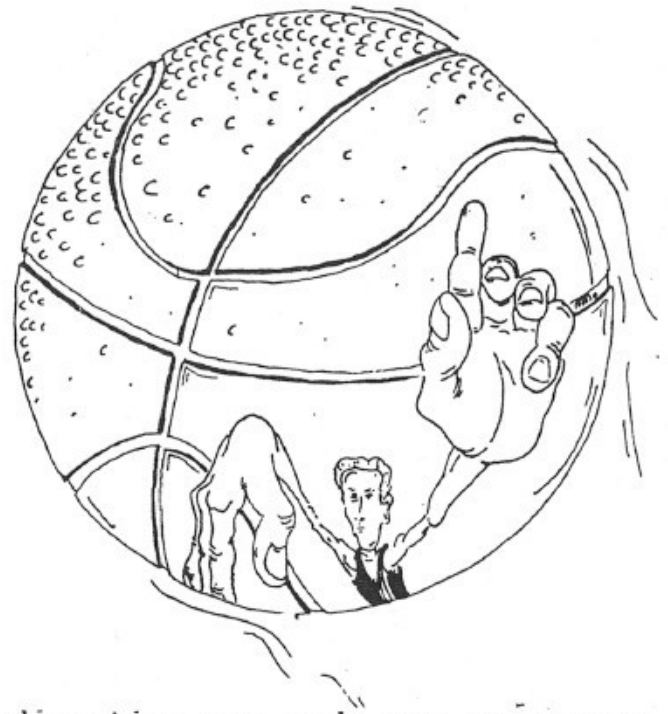
st. Roc 1991.
"PENYA BARCELONISTA"

Va de bàsquet!

Temporada 1990-91: sa millor de totes fins ara disputada per l'equip senior CLUB BÀSQUET PALERM. Ja han passat setmanes i segur que passaran mesos i dins sa memòria detots els aficionats que han seguit es campionat perduraran grans moments i grans actuacions de tots les jugadors.

Serà per Sant Roc, i xerrant de bàsquet a qualsevol bar, encara comentarem aquell triple de 20 metres de n'Eduard dins sa pista de l'Escolar i que mos va vales per seguir aspirant a pujar de categoria; i també xerràvem d'aquelles sèries de 6 tirs, seguits des de la dreta a 5 metres d'aro que clavava en Miquel Melià, sense fallar-ne cap ni un; o d'aquells bloquejos que posava en Mateu "Xibic", que més que aturar destrossaven els contraris. I què me deis d'aquella maquinota de fer punts que teniem a principi de temporada, anomenada Bernat Mesquida? I els contraatacs de n'Damià (ja el poden provar d'alcançar, que mai no l'agafen). Aquells rebots sempre increïbles que agafava en Miquel Barceló, molt per damunt s'aro. I aquelles entrades, aro passat de n'Tomàs, amb "remanguillé" inclosa, que sempre acabaven amb sa canastra més inverosimil. O en Joan Llinàs, sempre amb el cor calent i el cap fred, capaç de decidir qualsevol partit amb la seva actuació dels darrers t's minuts. I què me deis d'aquell bon tirador que se va destapar casi acabada sa temporada? Sí, en Joan Miquel Melià. I en Vicenç, amb aquells triples, en es darrer segon de possessió, quan ses jugades no ens sortien. O aquella defensa al base contrari de n'Pau, que no el deixava ni respirar,...

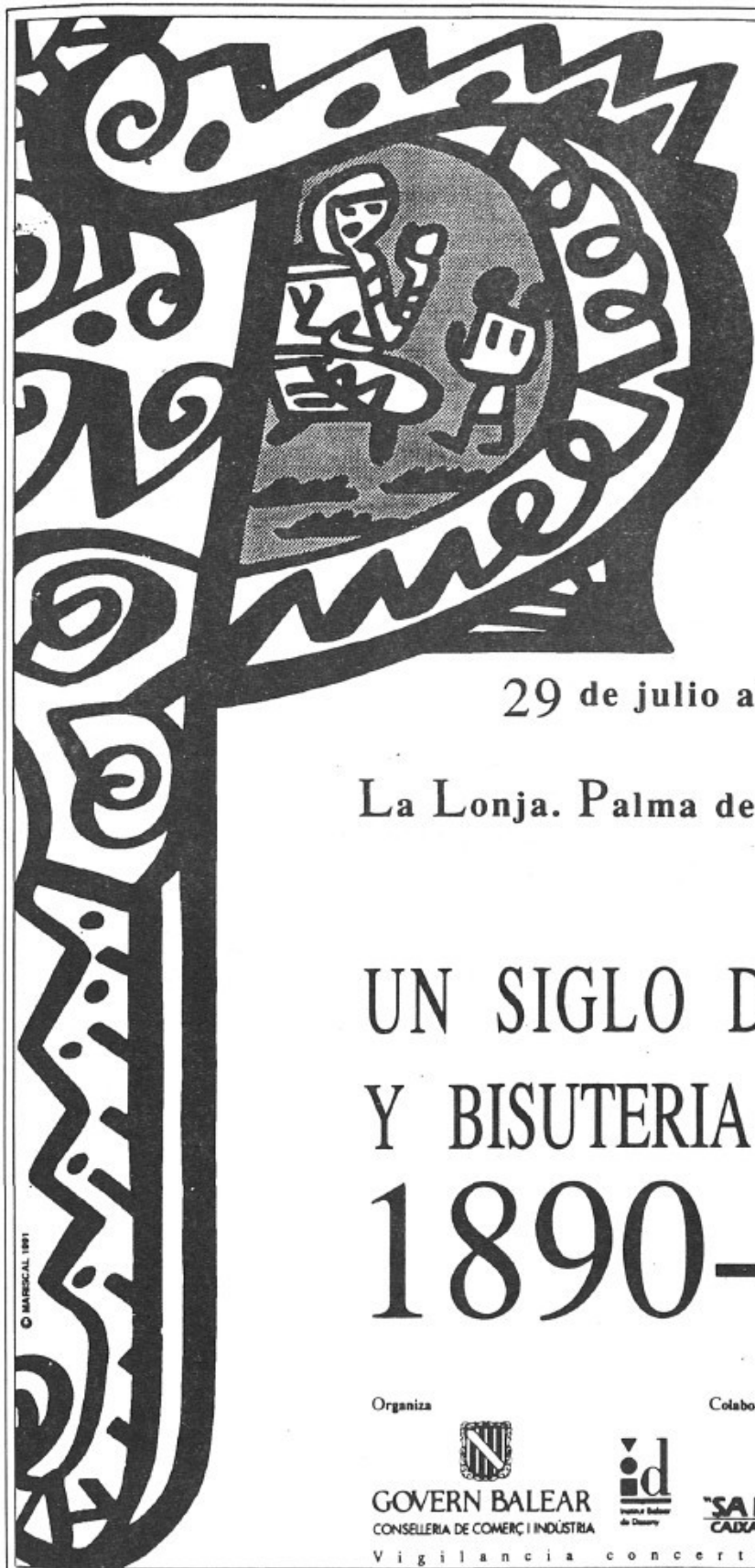
Sa gent s'enrecordarà d'això, d'aquests moments; però els jugadors en recordaran d'altres: darrera aquesta temporada hi ha hagut moltes hores d'entrenar, moltes hores de feina d'una

directiva que cada any se supera, molts de problemes per resoldre, com han estat lesions de jugadors i haver-ne de cercar de nous per suplur-los..., i un llarg etc.

No vos contaré com ha anat sa temporada perquè tots ho sabeu, després de fer una primera part genial, se varen classificar en segon lloc per disputar els "play-off" per pujar a tercera; "play-off" difícil, on no se varen poder classificar directament i varen haver de jugar sa promoció amb l'Espanyol, un equip de tercera de tota sa vida, que els va eliminar no sense problemes, i aquí va acabar el somni.

El C.B.PALERM ja està preparant la pròxima temporada, amb en Macià Lladó al davant. S'està confeccionant una altra plantilla que tornarà intentar aquest bot a tercera divisió. S'equip variarà bastant respecte a l'any passat, en Bernat Mesquida no podrà jugar perquè encara no haurà acabat sa seva recuperació després de sa greu lesió que va tenir; en Mateu Servera també es dubte degut a una lesió, que no el deixa jugar com ell podria fer-ho. N'Eduard González canvia d'equip, com era de preveure, seguint un camí que té marcat cap a categories superiors, on segur que aviat seguirem xerrar molt bé d'ell. I

Del
29 de julio al 4 de septiembre de
1991
La Lonja. Palma de Mallorca.

UN SIGLO DE JOYERIA
Y BISUTERIA ESPAÑOLA
1890-1990

Organiza

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE COMERC I INDÚSTRIA

Colabora

id
Institut de Disseny

"SA NOSTRA"
CADXA DE BALEARS

Centro de Promoción
de Diseño y Moda
Ministerio de Industria, Comercio y Turismo

Vigilancia concertada con TRABLISA

Sant Cristòfol, ahir.

Dos motius ens moven a presentar-vos aquest reportatge. Primer, incentivar per proxims anys una festa que es feu pels anys 50, una festa que degut precisament al creixement del parc automobilistic, motos i demés vehicles de tracció mecànica, podria ser una festa ben actual, animada i concorreguda.

En aquesta foto de l'any 1954 veim Don Gori Barceló, vicari Calderó, el salpasser en l'aire, per baneir els conductors i vehicles. A la seva dreta, l'escola Miquel Noguera (Rabassa) i a l'esquerra, l'iniciador, propulsor i continuador de la festa Joan Sitjar Cerdà (forner "Pistola").

Programa de los Actos

A las 7:00.—Concentración de los vehículos motorizados en la Plaza de Santa Catalina Thomás.

A las 7:30.—Pasacalle motorizada por las principales calles y plazas de la población.

Seguidamente solemne Bendición de los vehículos ante la imagen de SAN CRISTOBAL, colocada en el portal de la Casa Rectoral, por el siguiente orden:

- 1.º — Una Sección de la Banda de Música «La Filarmonía Porrerense».
- 2.º — Tractores.
- 3.º — Velomotores.
- 4.º — Motocicletas por orden de cilindrada.
- 5.º — Coches.
- 6.º — Autocamiones y Camiones.
- 7.º — Una Sección de la Banda de Música «Santa Cecilia».

Desfilando por el siguiente itinerario: Avda. Obispo Campins, Plaza de España, General Franco, Cerdà, Duzay, Doncella y Sala.

Después de la concentración, los vehículos desfilarán ante la imagen del Santo, uno a cada lado de la calzada, guardando entre sí una distancia no inferior a 10 metros y moderando la marcha.

MOTOS MANEJO SERRA
 OSA VESPA LAMBERTA GAZZI DERBI MONTESA TUBE
 NSU ISO SANGLAS MOSQUITO SB ROA MWSA Y MW
 GRATIS la soldad el carnet de chófer y otros muchas ventajas, compradé la moto aquí.
 Antes de adquirir su moto consultenos y le informaremos sin compromiso y gratuitamente.
 Servicio de reparaciones y Sección de engrase a presión y aire y limpieza. C. Sitas n. PORRERAS

Garage y Talleres Mecánicos

+ Jaime Servera Nicolau +

Calle del Hospital, 18 :: PORRERAS (Mallorca)

WALLER DE BICICLETAS

Especialidad en reparaciones y
venta de MOTOS de todas marcas

CLEMENTE MORA

Calle Fella, 3 - Porreras

*Surtidos de Gasolina
y Lubrificantes*

Juan Gornals

Sta. Cruz, 18 - Tel. 41 - Porreras

Taller de Bicicletas
EXPOSICION Y VENTA DE
MOTOS y VELOMOTORES

JUAN JULIA

General Franca, 8 - Tel. 20 - Porreras

WALLER DE BICICLETAS

15 de Ju

de 1955

Fiesta

dedicada a

San Cristóbal

Patrono de los conductores de
Vehículos Motorizados

organizada por D. Juan Sitjar
de Porreras,

y a la cual quedan invitados todos
dueños de vehículos a motor

Any 1955: Quadre de Sant
Cristòfol. El vicari Miquel Melià
(Boterí) i Juan Sitjar.

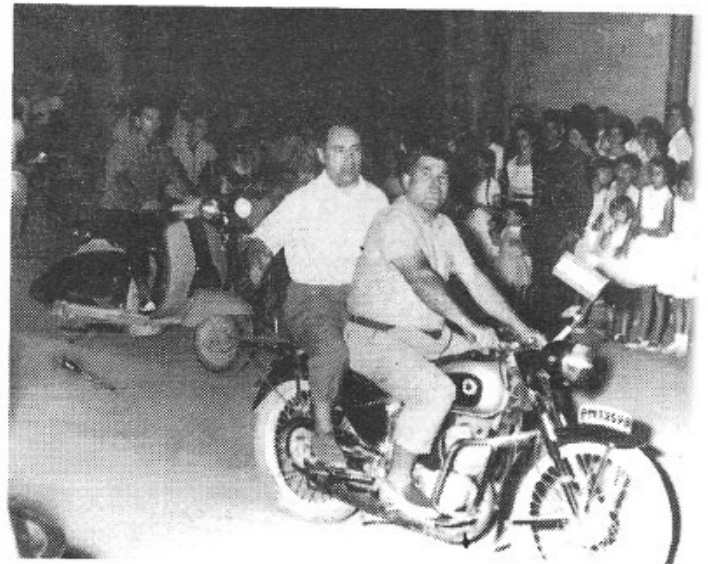
Aquí es veu l'organitzador Juan Sitjar donant instruccions als motoritzats i al vicari.

Altre moment, era l'any 1960, en Jaume "Fama" de ca na Salvadora de plaça, i duu l'organitzador a darrera.

El vicari Calderó d'esquena que beneeix; el conductor és en Tomeu Vidal Soler (Moi).

Davant el quadre de Sant Cristòfol, hi veim el vicari Calderó, l'organitzador Juan Sitjar, l'escolà Miquel Gil i l'escolanet es en Miquel Julià (de Son Carles).

El segon motiu ja està complit, puig he de rendir homenatge al nostre recordat amic, en Juan Sitjar Cerdà i conegut per tothom com es "Forner Pistola".

DE TOT UN POC....

de tot un poc

Mongetes saltejades.

Ingredients: mongetes, sobrassada de Vic, ceba, tomàtiga, oli, vi blanc

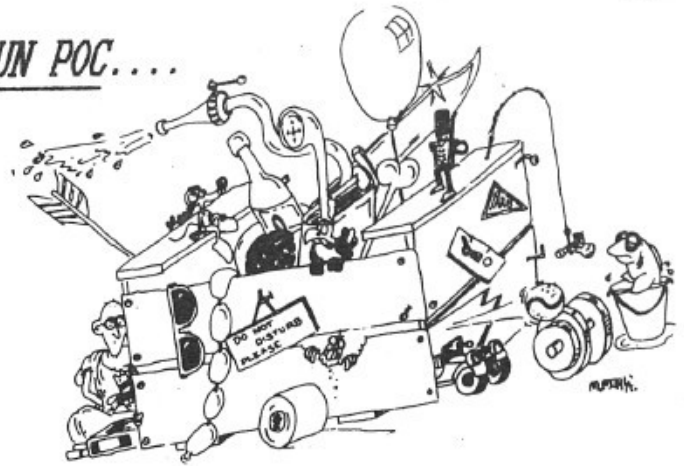
Picar la ceba i sofregir-la amb oli dins una greixonera de test plana. A continuació la tomàtiga i després la sobrassada de vic tallada ben petita

Una vegada sofregit se li posa un tassó net de vi blanc i un d'aigua. Quan bulli se le posa el mongetó fent-lo bullir a foc suau fins que estigui cuit. A continuació se li posa un ou per persona posant la greixonera dins el forn fins que el blanc sigui cuit.

Pastis de Nata

Ingredients: 400 gr. de "medritxos", 8 tallades de pinya, 3 cullarades de sucre, 3 blancs d'ou, una copa de brandy mesclat amb el suc de la pinya.

Batre la nata i mesclar-la bé amb el sucre capolar ben petit 5 tallades de pinya. Batre el blanc d'ou a punt de neu i mesclar-la amb la nata. Banyar els "medritxos" amb el brandy i el suc de la pinya. Degotar dins d'una font. Compondre capes de "medritxos" i de la mescla preparada posant atenció a posar els "medritxos" una capa en sentit contrari de l'altre. Finalitzar la darrera capa amb la mescla. Adornant-ho amb un tros de pinya. Posar-ho dins el congelador de 10 a 12 hores

Pensament

El bé que facis avui s'oblidarà demà; de totes formés fes el bé

Acudit

Entre veïnades

Te trob un poc preocupada Sra Herminia

Es que han condemnat el meu homo a sis mesos de presó.

Jesús dona! això no es res! Mig any passa volant.

Casualment, això és el que me preocupa.

Endevinalla

Som discret com un notari,
guart tants de secrets com ell
i dins de la meva pell
sovint i tenc un rosari

Consell

Quan estreneu una greixonera o olla de test, perquè ne se crulli, fregau un all pre dins i per defora.

de dins el caixó

Nostre amic Mateu Galmés amb una nova adició de "Video Historic cultural de Mallorca Isla Mediterrània" Ha tornat demanar nostra col·laboració.

En la nova adició hi haurà els sequers de Porreres.

ens sentim honrats de ajudar-li al mateix temps, que ja vos convidam a obtenir tan valiosos documental.

CA'N ROS

expert

Major, 1 - Call, 2

Tfn. 64 72 31

07260 - PORRERES

Anem a escola !

Encara que no hagem canviat el titular d'aquesta secció, evidentment ara no és temps d'anar a escola i no cal convidar a ningú a fer-ho. No obstant, l'estiu pot ésser un moment ideal per aprendre i posar coses en pràctica que potser no hem tingut temps durant la resta de l'any. Per això avui no parlarem ni de gramàtica, ni de vocabulari, sinó de l'ús de la llengua.

Voldria animar a tots aquells que heu seguit aquesta secció perquè us interessa aprendre a escriure en català a què faceu qualque curs i, sobretot, a què l'useu sempre i en tots els àmbits.

Referent a això, us citaré unes línies d'actuació per tots els que estam per la defensa de la nostra llengua. Les assenyala un alemany, Tilbert D. Stegmann, professor de català de la Universitat de Frankfurt:

1

Parleu la vostra llengua sempre que pugueu. Feu-vos el propòsit de parlar en català als qui sabeu que us entenen, encara que finsara els hagi parlat en castellà.

2

Sigueu respectuosos amb tothom que parla una altra llengua, però exigiu que els altres siguin respectuosos amb la vostra.

3

Dirigiu-vos en català a tothom: al carrer, per telèfon, al treball... Si us entenen, continueu parlant-los en català encara que us responguin en un altre idioma.

4

Als coneguts vostres que encara no comprenen bé el català, animeu-los a provar de comprendre'l. Parleu-hi a poc a poc i expliqueu-los de tant en tant algunes paraules.

5 *Si veieu algú que s'esforça a parlar en català, ajudeu-lo. I demostreu-li que valoreu el seu esforç.*

6

Deixeu de corregir qui no vulgui ser corregit, però doneu l'exemple de demanar a persones o entitats autoritzades quines expressions incorrectes cal substituir. Ajudem-nos els uns als altres a mantenir un català viu i bo.

7

Respecteu les diferències regionals del català. Parleu amb menorquins, valencians, barcelonins, rossellonesos, ..., i coneixeu els accents i mots diferents que tenim tots. Aquesta és la riquesa del català, com de totes les llengües cultes.

8

Feu-vos subscriptor de diaris i revistes en català. I que siguin en la vostra llengua les lectures que feu, els espectacles a què assistiu, els programes de ràdio que escolteu, la televisió que mireu... Facem allò que havia estat prohibit durant tants anys.

9

Preneu la decisió d'escriure totes les cartes i notes en català. Apartir d'avui poseu sempre el vostre nom en català. Ompliu-hi els talons. Feu canviar els vostres papers impresos, els rètols, etc. Fóra ben trist que per estalviar despeses deixéssim de donar testimoni de la nostra entitat nacional.

10

Exigiu de tothom, fins i tot de les institucions més rutinàries, que us escriguin en català. Feu-ho amablement. No vulgueu perdre temps i nervis lluitant contra els enemics declarats de la nostra llengua. deixeu-los de banda,

Tota persona que defensa la seva pròpia llengua sense agredir ningú, té el dret al seu costat.

El professor.

NOTÍCIES DE LA FILHARMÒNICA.

La filharmònica va oferir el passat diumenge 23 de juny l'anyal concert extraordinari, el qual és un dels actes amb més ressò dels que s'ofereixen dins la programació musical al llarg de l'any dins el nostre poble.

Per aquesta ocasió els músics decidiren dedicar el concert especialment a tots els socis, els quals són actualment un dels suports econòmics més importants amb què compta l'entitat musical porrerrenca que, precisament enguany, compleix els 125 anys d'existència sense interrupció.

L'assistència de públic fou massiva, omplint-se pràcticament la totalitat de l'església parroquial. L'acte s'obrí amb l'intervenció del president de la filharmònica, Tòfol Font, que va donar la benvinguda als assistents, passant després la paraula a Bernat Castell, que va ser l'encarregat de presentar, en forma de glosat, les distintes obres que s'anaven interpretant.

El programa seleccionat per aquesta ocasió estava integrat per obres típiques del repertori espanyol, com el pas-doble de concert "A mi buñol", que és el mateix que la filharmònica interpretà a la darrera trobada de bandes de música d'Algaida. El seguia una recopilació de temes populars de la geografia hispana titulat "Recorriendo España", així com dues seleccions de sarsuela "La Dolorosa" i "La leyenda del beso". Completaven el programa dues obres d'estil modern nord-americà titulades "Five minutes with Jerome Kern" i "On Broadway".

El concert era dirigit pel tiutlar del conjunt Antoni Peris Fons, a excepció del "Medley" de J. Kern que va esser interpretat a la batuta del subdirector Miquel Barceló Ginard.

El naixement dels concerts extraordinaris data de l'any 1988, quan la junta gestora amb el director de l'agrupació proposaren d'introduir més concerts dins la programació anual d'actes de la banda. Sobretot de cara als primers sis mesos de l'any, als quals hi havia un buit d'aquests tipus d'actuacions, a diferència de la resta de l'any que és quan s'acumulen més quantitat de concerts (Sant Roc, Setmana dels orgues, Sa Fira, Santa Cecília...).

Per altra part, hem de destacar que dos joves més foren admesos el passat 31 de maig, per poder formar part de la filharmònica, després d'haver superat les proves pertinents. Ells són Umbert López que toca clarinet-baix i Eva Maria Amorós al clarinet.

Tots dos ja assistiren als assaigs i possiblement durant les properes festes de Sant Roc entrin dins les files de la banda amb la categoria d'educands i amb un acte similar als duits a terme anys anteriors.

que volem dir amb un refrany

Benvolguts lectors:

Primerament exposaré quina és s'idea que m'ha empès a agafar llapis i paper per contar-vos el que vaig a dir.

Sovint quan parlam amb to explicatiu i ens costa donar una resolució ràpida a allò que deim, solem fer ús del refrany. També l'empram quan volem donar a entendre el que ens costaria explicar amb moltes més. Altres vegades quan el que s'intenta és subestimar l'acció del pròxim ens ve bé amollar un modisme o bé una frase com: "Es més curt que una màniga de guarda pits", "Més curt i no neix".

Aquests és caracteritzen pel seu caire burlesc, però la majoria d'altres són més bé constructius.

Pens d'ells que són una espècie de consells que hem anat heredant d'antic i que molts s'han anat perdent en el parlar quotidià.

No pretenc fer una recopilació o recull d'aquestes típiques frases compostes, ja n'hi ha que ho han fet abans, simplement el que m'interessa és que gent de Porreres me conti els que sàpiga o s'en recordi. Per tal cosa he començat parlant amb diferents perssones d'edat (entre aprop dels setanta i noranta anys). Els he triat a ells per intentar aconseguir els que s'usaven fa temps, però donada la perdua de memòria i la prontitud o la inesperada parla que intentés amb ells fan que desgraciadament, no te puguen ajudar massa amb la tasca.

Així i tot com que "Qui no se cansa alcança" aconseguí que na Margalida Valens Mora, de seixanta anys me'n digué uns quants.

"-Ses olives i ses dones a n'es veïnat són més bones". Això demostra que sovint agrada tenir allò que nok és nostro o no ens pertany.

"-Bandera vella, honra de gran capità". Ens vol donar a entendre que les coses aconseguides amb temps i la suor són orgull de qualsevol perssona.

"-Es veïnats veïnadegen". Es veïnats se mesclen o se tracten més, degut a ses nessecitats prontes i a ses circumstàncies d'aproximació.

"-A la mula i a la dona, el garrot la fa bona". Aquest denota un remarcad caràcter masculista.

"-Gran església i pocs perdons". Podriem dir d'aquella perssona que aparenta molt i poc se pot esperar d'ella.

Com hem pogut comprovar ha dedicat una petita descripció, que esper que no sigui eerrònia, per si qualcú no entenia el significat un signbificat que esper que servesqui, per uns recordar i per altres aprendre aquest lèxic que és part de la nostra història.

Esper que vos hagi agradat i fins una si Deu ho vol.

Antoni Rigo

LLAPIS I PAPER

PROXIMA CAMPANYA ESCOLAR

C/ ALMOINA N 10

tel. 64 77 24

porreres

L'horari de diversió dels joves, un suplicí per als pares.

"El sol se llama Lorenzo y la luna Catalina; cuando la luna se acuesta, se levanta Catalina".

Aquesta és la lletra d'una antiga cançó, d'aquelles cançons "inofensives" d'anys enrera. Aquests dies un pare l'aplicava a ell i la seva filla, però a l'enrevés. Veureu:

En Bernat (nom fictici) és un home de 45 anys, funcionari i que està casat amb una dona feinerà que duu la casa de meravella. Tenen una filla de 20 anys. Quan arriben els caps de setmana els pares d'aquesta al·lota posen un cabell blanc de la pena que passen. No és que siguin gaire antiquats ni grans "carrosses"; els agrada encara sortir a sopar amb matrimonis amics i acabar de fer la vetlada a un piano-bar, però troben que l'horari de diversió de la seva filla és demencial, i aquí hi ha el punt de fricció.

Quan el matrimoni se retira devers la una de la nit (dels dissabtes, s'entén), la seva filla surt amb la "pandilla" d'amics i amigues cap a la discoteca de fora poble, naturalment. N'Esperança, que així s'anomena l'al·lota, ja se sap de memòria el sermó dels seus progenitors: "Alerta amb so cotxe, no corregueu massa, no beguis de més, comporta't com una dona". Tot això n'Esperança ja ho té assumit; llavors ho compleix o no segons les circumstàncies.

El punt, però, de fricció, de llàgrimes i desveris, del qual ja ni se'n parla, és de l'hora del retorn a ca seva: abans de les cinc quasi mai, el més corrent és entre les cinc i les set del matí. En Bernat i la seva esposa bé en donen de voltes durant tota la nit, fent-se cloquejar el cap i preguntant-se com és possible

aguantar tantes d'hores dins la discoteca amb aquella música infernal "a tota pastilla".

Molt de temps romanen en silenci, qualche estona fent l'adormit, però tots dos tenen la son "a ses soles des peus". Atents amb l'orella alta a qualsevol cotxe que passa o s'atura per allà a prop, pensen si no seria més raonable un altre tipus d'horari o de diversió, o de crear-la al mateix poble.

Aquest és un problema que existeix a moltes famílies i que fa patir els pares. Diuen que només se cura amb una o dues medicines: el temps i/o les noces.

Amb freqüència, quan en Bernat s'aixeca, la seva filla se colga. Son pare recorda la cançó de quan era jove "el sol se llama Lorenzo"... però com que tot ha canviat, això també és a l'enrevés. No queda altra alternativa que aguantar.

ANDREU GENOVART.

NOTÍCIES DEL
MUSEU I FONDS
ARTÍSTIC DE
PORRERES.

Si ho recordau, en un passat número de Foganya vos parlàvem d'una possible donació a l'esmentat museu per part de GALERIAS COSTA. Bé idò, aquesta donació ha estat efectuada, entre moltes altres, amb data de dia 2 d'agost de 1991.

Creim que pot esser interessant que conegueu les noves obres donades. Vet aquí una relació:

- "Columnia" (acrílic s/tela) de Narcís CODERCH i QUINTA.
- "Gall i herbes" (oli s/tela) de Juan COMPANYY JAUME.
- "Cel-est" (oli s/tela) de Joan DURAN i MELIS.
- "Verja olvidada" (oli s/tela) de Nisa GOIBURU MENDIZÁBAL.
- "Personajes bíblicos" (oli s/tela) de Gregorio GUZMÁN CASTILLO.
- "Rincón de la Alhambra" (oli s/tela) de José Antonio HERNÁNDEZ MARTÍN.
- "Cap de dimoni" (dibuix aquarel·lat) de Miquel MORELL COVAS.
- "Testas" (dibuix a tinta xinesa) de Miquel MORELL COVAS.
- "Puerto-Molinar" (pastel) de Tomás QUINTANA CAMPINS.
- "Nu i vitamina C" (dibuix a carbo-sanguina) d'Antoni RIERA NADAL.
- "Paz" (oli s/tela) de Trinidad HUERTAS RUS.
- "Busco evadirme" (oli i collage tela) de Pedro QUETGLAS FERRER.

- "Modelo" (dibuix a tinta xinesa) de José BOVER BENASSAR.
- "Pagesa mallorquina" (dibuix aquarel·lat) de José COLL BARDOLET.
- "Dalt Vila d'Eivissa" (dibuix a llapis) de Leslie GRIMES.
- "Cuina mallorquina" (aquarel·la) de Margaret HALL-SWEENEY.
- "Flors" (pastel) d'Alexis MACEDONSKI.
- "Bodegó" (oli s/tela) d'Alexis MACEDONSKI.
- "Pescadors" (dibuix a tinta xinesa) d'Antoni MARI RIBAS.
- "Paisatge" (aquarel·la) de José Mª MIRÓ LLULL.

Podríem destacar, per acabar amb aquestes notícies sobre el museu, que el valor total d'aquestes obres és de 3.040.000. També que les vuit darreres obres esmentades són les donades per Don José Mª COSTA GISPERT de GALERIAS COSTA.

Parlant del museu, vos feim arribar la llista de membres que formen la comissió encarregada del seu funcionament:

- President: Senyor Batle.
- Coordinador: Joan Mesquida i Obrador.
- Vocals: Remigia Caubet i Gonzalez, Joan Miralles i Lladó, Miquel Pons i Bonet, Rafael Perelló i Paradelo, Damià Ramis i Caubet, i Pep Julià i Maiol.
- Vocal proposat: Biel Barceló i Garí.

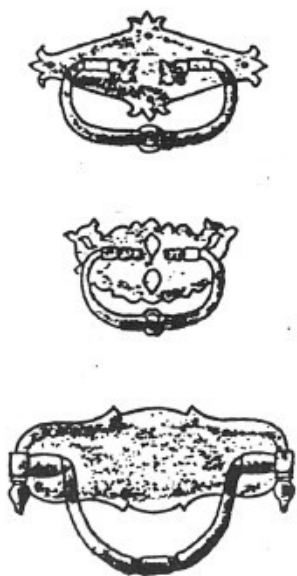
Les baules mallorquines

La riquesa ornamental de la baula reflecteix la sumtuositat de l'immoble on es troben. Algunes d'aquestes peces mostren un gran treball, comparable a la dels orfebres.

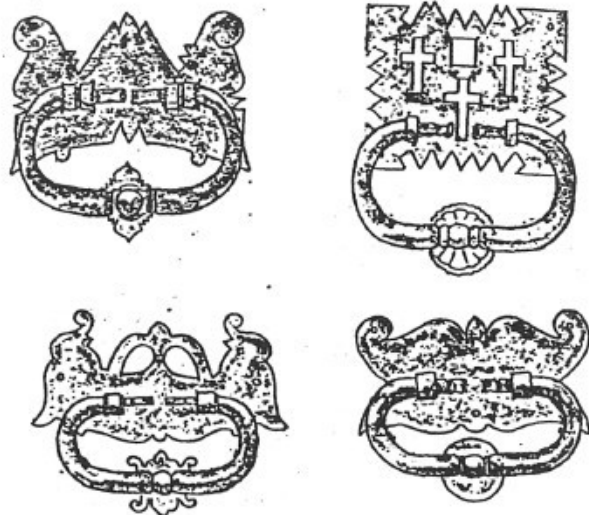
La forma ornamental de la baula no és casual ni capritx de l'artesà, si que respon al caracter o estil artistic del lloc. Així, tot el conjunt de serralleria de portes, portals i finestres presenten el mateix especte artistic: correes, bandes, forats de painys, planxes, claus etc.

A partir de mitjan segle XIX amb la "revolució industrial" les fabricques de fundició invadiren el mercat amb els seus productes, i moldures, les baules de ferro colat, i altres de bronze o lleutó anaren reemplaçant a les antigues de ferro forjat, sens dubte les baules de fundició essent buides o de cos porós son més rompedisses i fragils.

Així les del Casal Balaguer de llautó que representen unes mans femenines (primorosament modelades en son origen) sostenint una bola a poma a modo de percutor, s'han xapat en deferentes ocasions.

Exemple de baules més corrents.

Altres originals del segle XVII i XVIII els han substituïdes al renovar-se les façanes. Un exemple el tenim a Can Berga, situat davant l'església de la Concepció i que segons un gravat del "Die Balearem" de l'Arxiduc Lluís Salvador la façana perteneixia al segle XVII: finestres de "Coronella" i portals de mig punt. També a la resta de les viles i ciutats Mallorquines que cometeren les heretgies amb la renovació de les façanes, adintallament de portals de mig punt i consegüentment renovació de la fusteria i serralleria.

Aquests comentaris sobre les "BAULES" mallorquines són un inten de manifestar públicament la meva admiració al treball manual o artesanal, i especialment el gremi de ferrers forjadors, treball del qual baules, forats de pany, arranbadors, falleves, gaufons, claus, tiradors, poms, tancadors panya, caputxins, passamans, reixes, baranes, arpelles, trenca mans, tisores, claus de tub i de cap, pens des dels més moderns fins als més ostentosos; patrimoni del que els mallorquins ens hauriem de sentir orgullosos.

per Antoni Arcas

Una mica d'història de... Sant Roc.

Les festes de Sant Roc són les festes populars de la vila i potser les més importants pel jovent; per això, i ara que ja "les tenim damunt", crec que pot ser interessant recordar aquest personatge i l'origen d'aquestes festes. Vet aquí aquesta història sobre Sant Roc:

L'any 1587 fou proclamat patró de Barcelona per haver allibaret la ciutat de la pesta. La tradició conta que el sant arribà a Barcelona per guarir els malalts de la pesta, però va ocórrer que el sant va contagiar-se. Per això la gent el rebutjava i va haver d'arreconar-se a una torre de la Plaça Nova, on avui hi ha una capella dedicada a ell.

Un ca que passava va compadir-se de les seves nafres i va llepar-les de manca que les hi va curar. A més, el ca anava cada dia a robar un pa de casa seva i el duia al sant. Quan va haver sanat ja no es va separar del ca mai més.

Una altra tradició diu que Sant Roc va entrar a la ciutat per la Plaça Nova i des d'aquell moment ja no va morir ningú més i els que havien mort i no havien estat enterrats ressucitaven just que els fes el senyal de la creu.

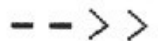
És creença popular que cada

dia el ca de Sant Roc, de bon matí, volta per tota la ciutat, per això cal replegar el pa que es trobi pel carrer i posar-lo a un racó perquè el ca de Sant Roc se'l pugui menjar. Els que facin això tenen assegurat que mai no els mossegarà cap ca rabiós ni patiran rabia. Per això la gent invocava el ca i deia que l'endemà de Sant Roc era sant ca i seguia fent llum a la imatge i resant al ca. Aquest també era l'únic dia que espermetia l'entrada de cans a les esglésies.

És Sant Roc patró dels veïns de la Plaça Nova de Barcelona i de moltíssimes poblacions dels Països Catalans, que havien fet vots al sant perquè els guarís de la pesta.

A Mallorca és important la festa que es fa a Alaró, i coneguda sobretot pel típic ball dels cossiers.

Pel que fa a Porreres, sembla que la devoció cap a aquest Sant va esdevenir important pel fet que fou una de les viles de Mallorca a la qual pràcticament no afectà la pesta de l'any 1652. Sembla que només hi hagué una víctima, i aquesta gràcia fou atribuïda per tothom a la protecció de Sant Roc, la relíquia del qual havia arribat a la vila feia quatre anys.

Per això, la festa de Sant Roc ja apareix al segle XIII com a festa de caràcter religiós, celebrant-se amb un ofici complet a la capella de Sant Roc i amb una processó pel carrer anomenat de'n Magre, que actualment és el carrer Ramon Llull.

Potser ens demanam, però, com passà d'esser una festa religiosa a ser la festa del poble, quan no es tracta del patró de la vila.

Es formaven en aquella època confraries dedicades als sants als quals es tenia més devoció. S'encarregaven d'organitzar la celebració del sant al qual anaven dedicades, però no es contentaven ja amb les celebracions litúrgiques, sinó que també volien celebrar festa al carrer. Hi havia una espècie de competència entre les diferents confraries a l'hora de celebrar la festa del seu patró, ja que com més solemne era la festa, era símptoma d'una confraria més opulenta i d'una major devoció vers el sant.

Això demostra la devoció que hi ha hagut a la vila vers aquest sant i la força que degué agafar la confraria de Sant Roc, de manera que ha esdevingut més popular aquesta festa que la festa del patró. Perquè encara que alguna gent qualifiqui de patronals aquestes festes, no ho són. Sant Roc no és patró de Porreres, sinó d'una confraria que esdevingué molt important. El patró de Porreres és Sant Joan, cosa que em fa pensar com aquesta festa que té una fortíssima tradició a altres llocs (no cal anomenar-los) a Porreres no es celebra, al manco de manera que es pugui qualificar com a popular. Però això ja seria tema per a una altra ocasió.

Francesca Servera i Toledo.

TRACTAMENT INTEGRAL DE LA PELL / COSMÈTICA NATURAL

- * TRACTAMENT DE CUTIS
- * HIDRATACIÓ
- * FLACCIDESA CUTÀNEA
- * PILING FACIAL I CORPORAL
- * MAQUILLATGES
- * TINT DE PIPELLES I CELLES
- * TRACTAMENT CATHIODERMI

- * DEPILACIÓ ELECTRICA I A LA CERA
- * DRENATGE LINFÀTIC
- * ANTICELULITIS
- * MASSATGES CORPORALS. NEUROSEDANTS
- * BANYTERÀPIA
- * BRONZEJADOR RAIGS UVA
- * TRACTAMENTS ESPECIALS

CENTRE DE BELLESA
MARGALIDA BARCELÓ

Cr. Lluna, 12 - Telèfon: 64 70 70
07260 - PORRERES

FOTO VIDAL

Avda. Bisbe Campins,16
Tel. 647320
PORRERES

FOTOGRAFIES D'ESTUDI,
REPORTATGES COLOR DE
NOCES, BATETJOS
COMUNIONS, I
REPRODUCCIONS

La Capella de Sant Roc i la
volta del Cor.

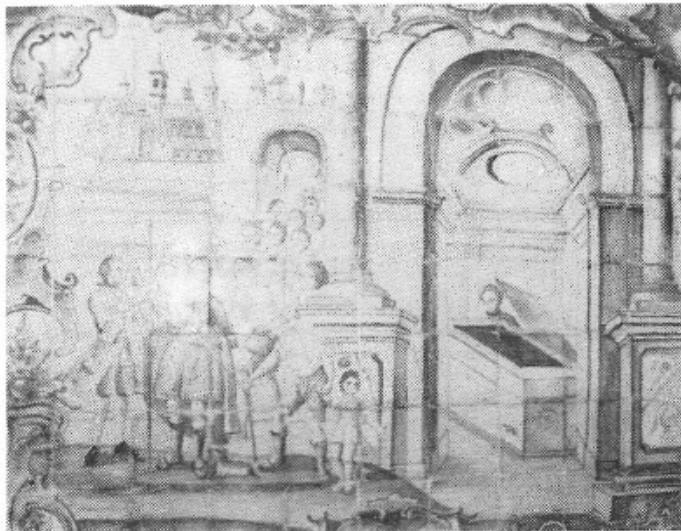
A més d'haver-vos mostrat a la nostra portada la imatge de Sant Roc, vos oferim diferents preses o fotografies de la capella de nostre advocat Sant Roc. La riquesa escultòrica del retaule és digne d'esser admirada i coneguda; per això que la il·lustrem a la nostra revista amb motiu de les Festes de Sant Roc.

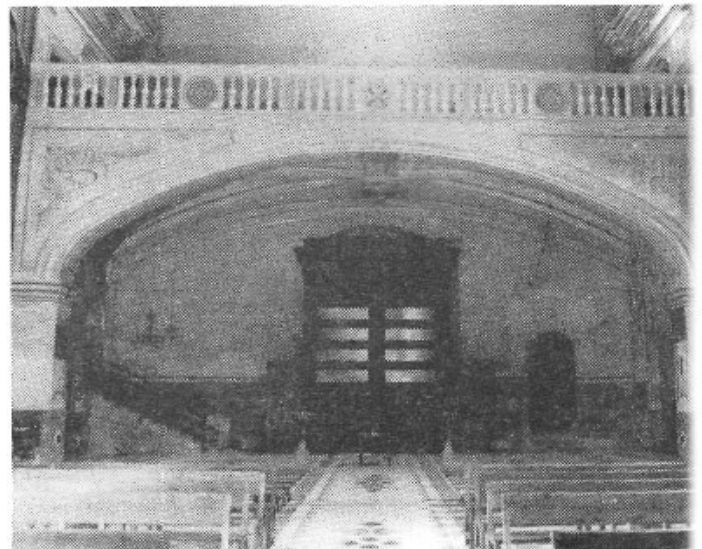
Detall. Esbelt àngel d'un metre aproximadament d'alçada. Té el braç allargat i la mà tancada per aguantar un ciri o canelobre.

Mesa de l'altar de Sant Roc, tota de pedra.

Els baixos de la capella estan adornats amb belles rajoles. Aquesta fotografia n'és una mostra.

Així mateix vos volem fer fixar amb la volta del Cor. És de notar la seva poca curvatura, l'amplària que duu per lo plana que és. Al punt cèntric té una alçada de 7'30 metres. D'enterra fins al capitell medeix 4'10 metres i del capitell a damunt fa 3'20, essent l'amplària total de 14'60 metres. Podem afegir, ja que parlem de mides, que l'amplària total de la nau és de 16'60 i la seva llargària de 41'60 .

Sant Roc s'acosta.

A Porreres vaig anar
a cercar-hi alegria
per Sant Roc n'hi vaig trobar
i me durà tot el dia.

A Porreres fan volar
l'agost ja a mitjan lloc
a damunt el campanar
la bandera de Sant Roc.

Vuit dies abans del Sant
repicant fan advertència
i a la plaça amb un instant
tothom va amb diligència.

Un pasdoble conegut
fa partir tota la gent
fins i tot el vell retut
sembla va més diligent.

Els covets fiblen en l'aire
amb la coa lluminosa
ja la dandera amb donaire
volea pel cel rumbosa.

I el campanar orgullós
de mostrar-nos la bandera
per cada un, delitós
li presenta una quimera...

II

I vendran les corregudes
i el dimoni i els gegants
i xeremies rompudes
fum pels petits i pels grans.

I llanternes de paper
i papers de colorins
per la plaça i pel carrer
del qui fou Bisbe Campins.

També hi haurà torroneres
crident als parroquians
tot això hi haurà a Porreres
i més externs que vilans..

III

I dins la llar casolana
què hi haurà, què no hi haurà?
pel jovent riure, prou gana
pels més vells un trist passar.

Un somriure dels presents
que bé denota ventura
una llàgrima als absents
que el coll nua amb amargura.

Sant Roc duu molta alegria
i una mica de tristor
que mos doni pel seu dia
el que ens ha d'anar millor.

25-7-51
JAUME ROSSELLÓ I VERGER.

VISTA GENERAL

DEL RETAULE DE

SANT ROC.

somni d'un infant per sa posada de bandera.

Era l'hora baixa, havíem nedat a la piscina fins que el sol se ponía. Na Cati, la meua cosina, m'havia dit un paerll de vegades: "Avui posen sa bandera". Mos hen d'anar prest a sa plaça que no me n' record com posen sa bandera".

Tant havia nedat que estava mort, no m'aguantava de son, com que recordi que ma mare me feu beure un tassó de llet mig endurmiscar.

Un parell d'homes amb el cap molt gros anaven amb la música i molta de gent cap al campanar. Els músics "sona que te sona" i els caparrots corrents d'un cap a l'altre.

Llavors els caparrots pujaren el campanar i pegaven amb el cap per la paret i sortien espines per les finestres.

Al cap d'una estona els caparrots ja eren damunt el campanar i corrien, corrien i pegaven caparrotades i sortien més espines com a covets dels seus ulls i les orelles.

Hi havia xispes més grosses i més petites; Una de molt grossa que arribà fins al cel, tot negre, i li fa un xap. J seguien més espines de per tot i llavors del xap del cel en sortí Sant Roc amb una bandera blanca i "Dinc Danc" comensaren a tocar les campanes "Dinc danc, dinc danc" més aviat, i la música que tocava i la gent gran tirava empentes.

Sant Roc posa la bandera damunt de tot i els caparrot davallen corrents i Sant Roc se va pel xap del cel i els caparrot ens encalçaven. Llavors, suava de tant de córrer i vaig sentir un mare que deia: "Joan, tens calor? Què tens tan nerviós? Torna't dormir! Me posà sa mà pel front per sa panxa". Llavors vaig veure Sant Roc que reia i me mirava.

Quan me vaig aixecar, vaig agafar la bicicleta per anar a la piscina amb na Cati, però vaig voler passar per davant el campanar i vaig tenir una alegria molt grossa. Vaig veure sa bandera i vaig dir: Jo que me pensava que ho havia somiat!

JOANET DES PLA.

FITXA D'INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

DORS FITXA Nº 2

DADES TIPOLÒGIQUES

Torre de molí amb base

DADES BIBLIOGRÀFIQUES I DOCUMENTALS

DADES BIOGRÀFIQUES DE L'AUTOR

DADES JURÍDIQUES (TIPUS DE PROPIETAT, ADREÇA, ETC.)

Propieta de Tomeu Escarrer Mu
let.

DADES CONSTRUCTIVES (MATERIALS I SISTEMES)

MURS, ESTRUCTURES

Paredat en verd

ENTRAMATS, BOSTRES

Voltes de marès i llenyam
de fusta als altells

COBERTES

Teulada

ALTRES ELEMENTS

DADES CRONOLÒGIQUES (EVOLUCIÓ DEL MONUMENT)

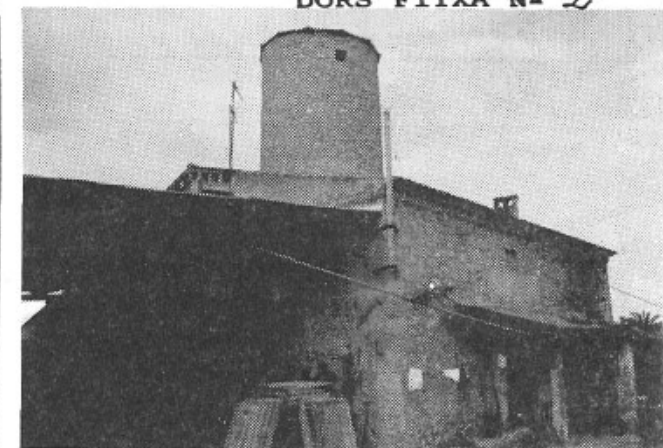
OBRES DE RESTAURACIÓ

Bon estat de conservació.

PERSPECTIVES DE RESTAURACIÓ (RECOMANACIONS)

Seria convenient substituir
la coberta de la torre.

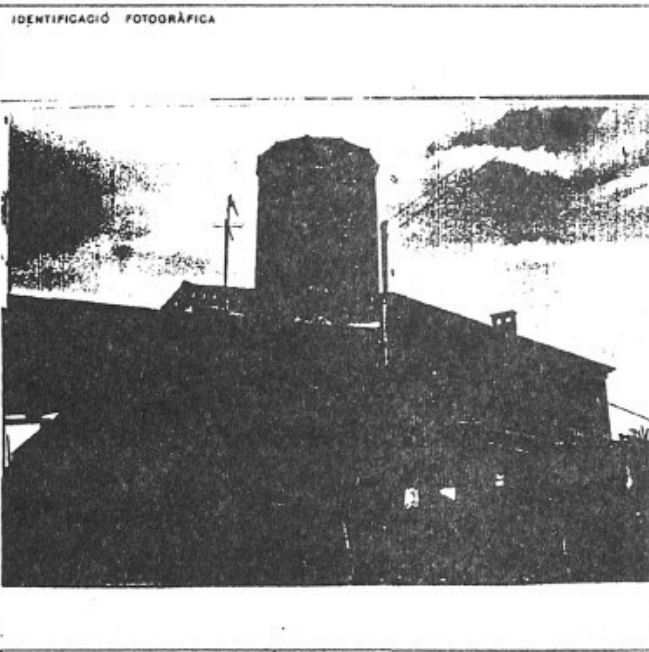
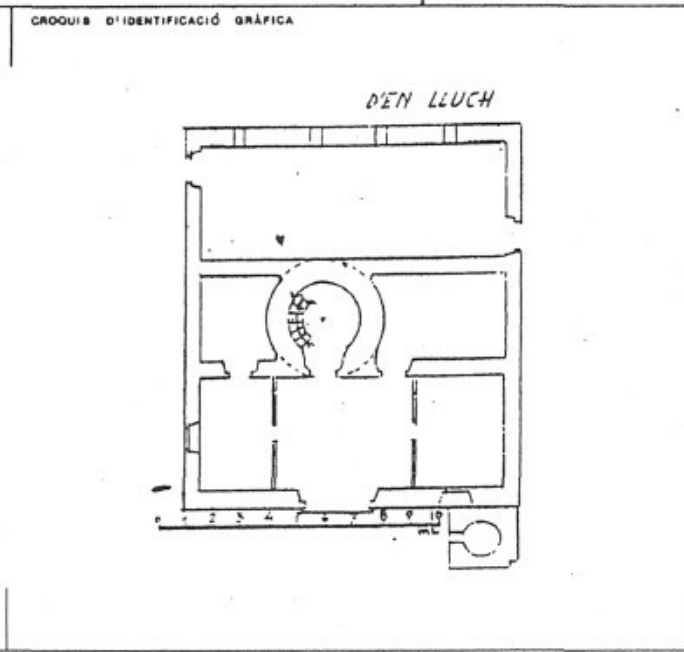
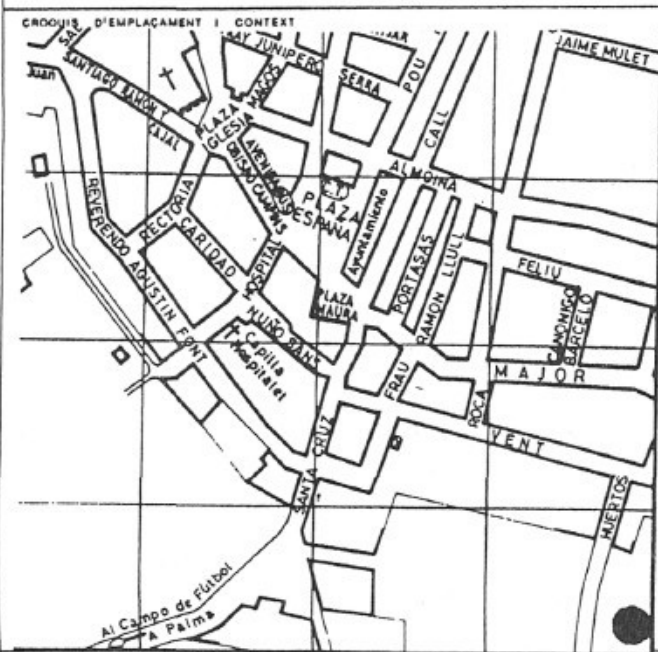
PERILLS GREUS EVENTUALS

REDACTADA
CONTROLADA
REVISADA

DATA
DATA
DATA

ILLA DE MALLORCA		MUNICIPI PORRERES			LLOC			BARRI																		
LOCALITZACIÓ Via de cintura							DENOMINACIÓ/NS Molí d'En Lluc																			
AUTOR/S							EPOCA/QUES																			
ESTAT DE CONSERVACIÓ	A B C	BO MEDIOCRE DOLENT	BUC	A	B	C	PARTS ANEXES	A	B	C	COBERTES	A	B	C	INTERIOR	A	B	C	HUMITATS	A	B	C	RESTAURACIONS REALITZADES	3/4 1/4	1/4 2/4	GRAU DE PROTECCIÓ IPCE
UTILITZACIÓ ACTUAL Vivenda							PROTECCIÓ LEGAL																			
UTILITZACIÓ PROPOSTA							PROTECCIÓ PROPOSTA																			
DESCRIPCIÓ							CONTEXT																			
<p>Torre de molí sepcera i ben conservada amb coberta piramidal polièdrica. Resta de les edificacions amb teules. Base rectangular, tres naus paral.leles a la façana i amb voltes. La nau central més estreta que les altres. Porxada a la façana i vaqueria a la part trassera.</p> <p>La base del molí té dues plantes i la torre de paredat de pedra vista.</p>							Nucli urbà																			
							CONTINGUT																			
							Magatzem																			

(*) OBSERVACIONS

REDACTADA Antonio Arcas DATA 1990

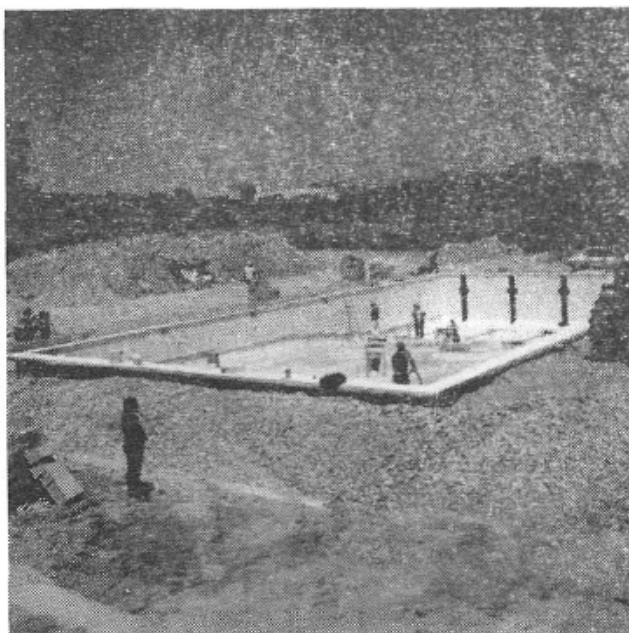

La piscina.

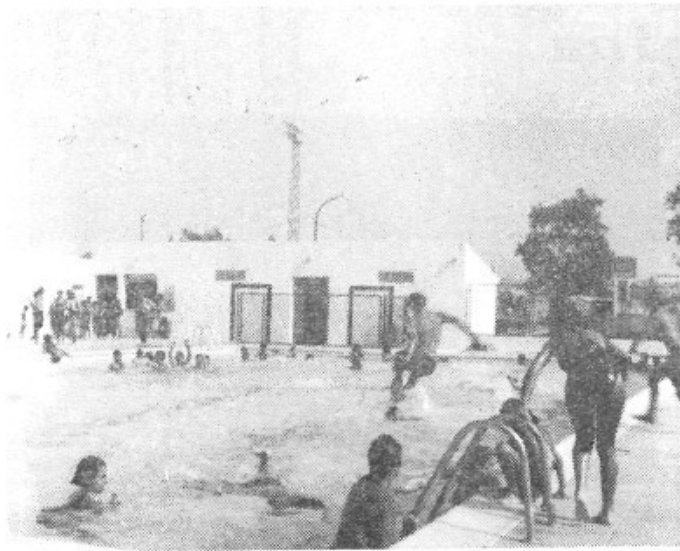
Ha fet un any que s'emprava el "Volem piscina" com a arma política, i com qui recrimina certes promeses, a més per aquestes dates, pareixia impossible que per Sant Roc pogués estar acabada la ditxosa piscina.

No faltaven prediccions nefastes, abans d'estar acabada pareixia que ja vessava pels quatre costats.

Aquesta fotografia ens mostra un moment ja històric, dels afanys i atropellies dels darrers dies.

Aquí veim les belleses de demà, i perquè no d'avui mateix! Són alumnes d'un dels cusets de natació.

Podeu contemplar l'activitat d'un dia qualsevol; el bullici i l'animació són notables. Llàstima no es trobi per l'hivern un divertiment tan efectiu pel jovent i l'al·loteria en general, com la piscina a l'estiu.

Vet aquí unes panoràmiques que hauran de millorar: el desordre i descuit de les bicicletes, cosa que és un poc feina dels pares i dels educadors, monitors i vigilants, un poc de tots. Ensenyar als al·lots a guardar ordre i no esser descuidats, en benefici de tothom.

Miquel Bover Julià, picapedrer d'ofici, mestre d'obres, tenia al seu tall un número bastant gros d'oficials i mossos. A part de les obres que feu dins el poble, pròpies de tot bon mestre, destacà pel caràcter familiar, visió clara de les coses.

Va néixer dia 6 d'octubre de 1907, Pons era el seu pare i sa mare Maria. Del matrimoni amb Catalina Vaquer Mora, en varen néixer na Maria i na Catalina. Ens ajudà a conèixer la figura humana de Cristòfol Mora, de qui escriguérem a la passada revista.

La manera d'encomiar al seu mestre, segons ens explicava, denota un sentit d'agraïment molt significatiu.

Afable, comunicatiu, formal, són alguns dels caires personals que li afinàrem. Tots els seus familiars i amics rebim el condol que ens és obligat rendir per la seva mort que va tenir lloc dia 24 de maig de 1991.

Dia 15 de novembre de 1923 començà una vida novella, la de Cristòfol Barcelò Tomàs. Feia només un any i mig que la seva esposa Margalida havia deixat aquest món, quan amb un infart, dia 10 de juliol de 1991, com si la companya de la seva vida l'estiràs, partí com a frissant. Aquí quedaren els seus fills, Maria, Francisco, Cristòfol, Joan i Gabriel. La bondat i senzillesa distingien a Cristòfol; no és estrany que totes les amistats i família el trobin a faltar.

Des de Foganya ens unim al pesar i pregam pel seu descans.

NECROLÒGIQUES

El mes de Maig Antoni Feliu, porrerenc de cor, porrerenc amb cos i ànima, deportista d'arrel, deixava el seu equip "Porreres i tot allà que fos de Porreres" i feia descans definitiu.

Ens deixa dia 22 de Maig de 1991.

Antoni Feliu va néixer d'Antoni i Isabel Maria dia 6 de Novembre de 1913.

Antoni, et pregam que segueixis animant els nostres futbolistes, segueix contant-nos fets de glòria d'ahir, anècdotes curioses que visqueres.

Era entusiasta del Grup Foganya col·laborador i animador.

Ens havia proposat discursos, fotografies d'ahir per publicar a la revista (ja n'havíem publicades). Esperam que els teus ànims no et faltin: necessitam la teva vitalitat.

Fins sempre!

Bartomeu Mestre Llull. Hi ha tants detalls, per aquí i per allà, que sense esser notats fan la seva feina, i la fan tan senzilla, tan callada, que niells mateixos no es donen compte.

En Tomeu nasqué dia 1 de Desembre de 1923.

En Tomeu de Sa Torre o "Molino", el que volgueu, no feu renou mai, però els qui el poguérem observar d'aprop i tenir-lo per amic, bé sabem d'un cor inquiet, propulsor, potser no a primera fila, però sense recular. A ell li hem d'agrair que l'any 88 del Grup Foganya retrogués el concurs de llanternes de meloi i cada any contribuï en metàl·lic pels premis de dit concurs. Soci protector del Grup Foganya, subscriptor de la revista, suport moral de les nostres activitats.

Ens deixà dia 23 de Maig de 1991.

Així mateix sabem de la seva participació en la cofraria de la Santa Faç, especialment quan es confeccionava la carrossa de la Verònica. Aquesta foto que veis precisament es feta seva.

Quedi rendit homenatge, que sentim per part nostra, ben merescut per part de Tomeu.

RECORDAR ES TORNAR VIURE

PER LA MAJORIA D'EDAT DE LA MEVA NEBODA

Molt de temps fa que esperes
que aquest dia arribàs,
ja no podràs tornar enrera
prest t'empenediràs.

Devuit anys són molt hermosos
són la flor de joventut
passatja'ls ben airosos
sense ningú les t'enbrut

Per davant tens una vida
buida, plena, com voldràs,
no siguis mai presumida,
que d'això, no en menjaràs

Nesqueres agraciada
per lo manco jo t'hi trob
no visquis d'una vegada
viu sa vida poc a poc.

Tens un pare i una mare
dos germans petit i gran
aqueix cor mai desempara
ells sempre t'estimaran.

Un record tenguis molt bo
dels teus padrins i sa tia
que t'estimen de debò
no ho dubtis Apollònia Maria.

Agnès Sitjar

EL MIRALL

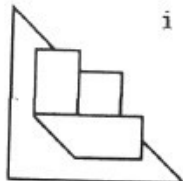
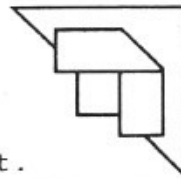
El mirall em mirava...
de fit a fit.
amb els ulls negrosos,
cansats per la bauxa

Sota el seu reflexe brillant
s'amagava la brutor)
sota el daurat!

El negre
i reia, juganer;
El COR fet bocins,
mostrant les dents
grogoses pel tabac
davall la lluminositat.

Però el llum s'apagà
i el mirall
deixà d'existir,
i just quedà l'homo.
dins la seva mediocridat.

Catalina Armero Melià

UNA CONVERSA AMB ELS CAPARROTS

--- Aixís com tot necessita preparatiu, els que duen els caparrots per les festes també tenen els seus comentaris i fan les preparacions pertinent.

--- Els aplegam a una d'aquestes converses, ben animats a alegrar les festes. Vet aquí el que deien.

--- Era en Miquel A. Amorós Servera (Verdero) qui duia la veu i comentava tot entusiasmats: El que m'agrada més a jo és es dia que posen sa bandera.

--- Pentura és perquè anau endarrer.

--- No, perquè surt molta de gent i a n'és nins les ve de nou.

-->>

El passat dia 23 de juliol assistirem, com a membres de l'Associació de la Premsa Forana, a un sopar de comiat d'un personatge clau no només dins d'aquesta associació, sinó també dins Mallorca i sobretot dins Petra.

És el Pare Salustià Vicedo franciscà i, des de fa 22 anys, prior del Convent de Sant Bernadí de Petra. A més de la seva tasca religiosa, coneixem la seva tasca com a uns dels primers membres fundadors de L'Associació de Premsa Forana l'any 77, la seva revista "Apóstol y Civilizador", la seva tasca com a impressor ... Podríem allargà la llista, però no cal. Ara, torna a la seva terra natal, València; concretament, es retira al Santuari de la Verge, a Cullera, no lluny del poble on va néixer.

Els qui vàrem assistir a aquest sopar de comiat, vàrem poder apreciar la seva humanitat i humilitat. Per tot això i més, des de Foganya li desitjam tot el millor.

Cal destacar també, i ens va sorprendre, les seves dots com a glosador. A més d'obsequiar-nos amb el seu darrer treball, un glosat de costums i tradicions sobre les festes del seu poble, ens oferir també unes gloses d'acomiadament.

Per tot això, i més, des de Foganya li desitjam tot el millor.

Fins sempre, Pare Vicedo!

--- En Miquel A Nicolau intervé i diu: Als al.lots els agrada correr.

--- A vegades qualque nin te tira una bombeta i està prohibit, però en venen, no pensen que amb el caparrot hi veus molt poc i te poden cremar. Defet, qualque vegada te fan mal i no pots dir res.

--- Sí, sense voler fereixes un al.lot, totduna els pares pareix que t han de menjar, no veuen si s'al.lot t'ha tirat un mac o t'ha fet satraveta.

--- Als al.lots, els agrada diu un altre d'ells que les donem caramels. Un any un regidor els va tirar des de la sala; se veu que volia fer sa planta ell,

--- Però als nins els fa més il.lusió que sigui un de noltres que els ho doni.

--- (Tots s'animen xerrant, comenten diferents coses.

--- És n'Amorós que recorda, un any que un d'un establiment els donà dues bosses de caramels perquè els repartissem, i digué "Si en fan falta més digau-ho. Això va esser en Tòfol Mora qui estava abans a LLapis i paper.

--- En Antoni Bennassar comenta que fa prop de 13 o catorze anys, va començar amb això dels caparrots, actualment és es més veterà. Troba que els caps haurien d'estar més guardats i més ben conservats, que han tornat molt vells.

--- Unes festes sense noltres no tendrien l'atracció infantil que tenen ara, donam...una cosa, no sé dir que de festa de bulla, no sé.

--- (Mateu tu no bius res? Ets de ca's Rellotger?

--- Sí, Jo pens com ets altres, però jo només fa dos anys que hi vaig. M'agrada; Qualque dia es un poc pesat però val la pena veure s'alegria dels nins.

--- Tots coincideixen en que els caparrots jo no fan por a ningú com a molt a nins de cinc anys " Una vegada, - Continua un d'ells, que t'has alçat el cap de cartró i veuen que ets un homo ja està".

--- Per una banda frisses d'acabar les festes perquè estas ferma, però te fa pena el darrer dia perquè dius "Ara fins l any que vé.

--- Te satisfà, en un moment de calor, entrar a un bar per beure (perquè arribes a suar) i que l'amo del bar te convidi, no per sa convidada en sí, mes bé per s'atenció que te tenen. Si bé no és per tot, i no és que tenguin obligació, ja ho sabem.

--- Abans nhi havia més de caparrots però han tornat vells, n'haurien de comprar de nous i que no veiessin els mateixos sempre.

--- Sobre tot el dimoni es molt vell i n'hi ha un altre que li fuig sa barra.

--- Abans hi havia es gegant i sa geganta, seria " guapo" tornar-los tenir.

--- És que si son delicats, com aquell cap de dimoni que teniu al Grup Foganya, han d'anar alerta.

--- És clar, com que els nins no comprenen el que valen ses coses.

--- És agradable però veure que ajudam a fer ses festes més atractives, sobretot pels al.lots.

--- Quan veus que te venen a darrera.

--- Sí, no és pagat el que sues o el que te canses.

--- Sí perquè arribes a caminar molt i amb aquella calor.

-->>

--- Sa paga no és equivalent, és que un no ho fa pel que te donen, ho feim per gustn. Aixís com un altre farà comèdia o ballarà o tocarà a sa música.

--- Lo que fà unes festes populars és que sigu'es poble que les faci.

--- (Aiximateix atinen aquets allots!)

--- Jo disfrur quan veig un infant que de totd'una se fa por i a poc a poc comença a agafar confiança i acaba donant-nos sa mà o una besada.

--- Me fa ràbia qualque vegada sentir qualcú que diu : " Si no fas bonda es `cabessudos` t`enduran" Perquè noltres sortim per alegrar als allots i no per fer por.

--- Un any me'n record que una nineta me donava sa mà caminant i deia tota satisfeta "Som s'amiga d'es `cabessudo"

--- A veure si l'any que ve, edò, tenim caps nous i millor si hi ha gegant i geganta. Jo per mi conec qualcú que les faria.

--- Seria fantastic això, nosaltres el que voldriem és que ses festes surtin llluïdes i farem tot el que estarà en sa nostra mà perquè quedin a gust de tots.

--- Així mateix volem recordar un company mort de fa poc i que dugué un caparrot molts d'anys, sabem que ell pensarà amb noltre, Noltres pensarem amb ell tote sas festes.

--- Estam en tu Bernat Oliver Juan. Els teus amics.

Miquel A Nicolau

Antoni Bennassar

Miquel A Amoros.

Mateu B.

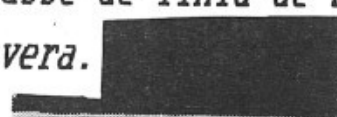
PERFUMERIA I ESTÈTICA

BAUÇA

Cr. ALMOINA, 71 TLF: 64.78.94

*Neteja cutis. Tractament antiacné i per les rucs. Plaques. Manicures
i Pedicures. Depilacions. Maquillatge.*

*Venda de perfums. Objectes de regal. Tota classe de línia de ban
Línia colors propera primavera.*

RECORDANT EN
SANDALIO I MÉS
ENRERA.

"RECORDANT EN SANDALIO"

*Dedicat al nostre primer i únic
matador de bous.*

Sang calenta de "torero"
ses banyes no te fan por,
jo te cant, no per "dinero"
perque te mereixes més que això.

Tomeu Bages dins Porreres,
entre tots es més valent,
i si parlam de famelles,
també, també molt calent.

Dins ses venes teves corr...
sang que es sang ben porrerenca,
ets "torero" i sense "horror"
dones capa, el brau s'avanca.

Mereixes plana primera,
sense cercar més raons,
i no per sa llimonera
quedar penjat pels collons.

Si amb sa primera estocada,
no acabes amb s'animal,
tots ja criden veu plegada
¡tu ja mos fas és pardal!

Més jo crit ¡no tengueu por!,
s'animal no fugirà,
En Tomeu sinó amb un tro,
En tomeu el matarà.

Mereixes coa i orelles,
i potes i tot s'animal,
mereixes, ¡res de clovelles!
bessó, bessó ben formal.

Visca En Tomeu, En "SANDALIO".
visca En Tomeu, per valent!,
visca En Tomeu, perquè es nostro,
visca en Tomeu, per calent.

Jaume Rosselló i Verger

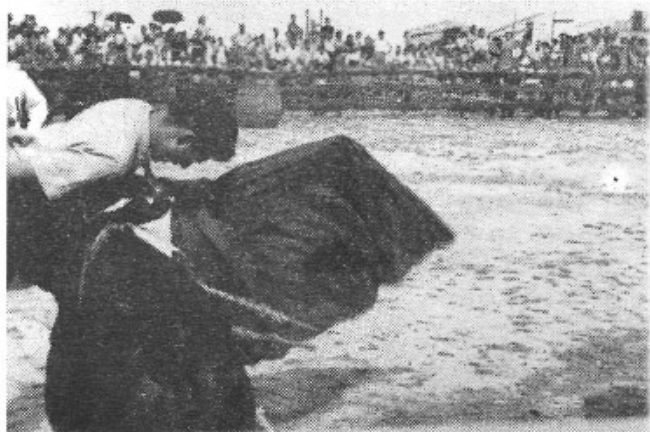
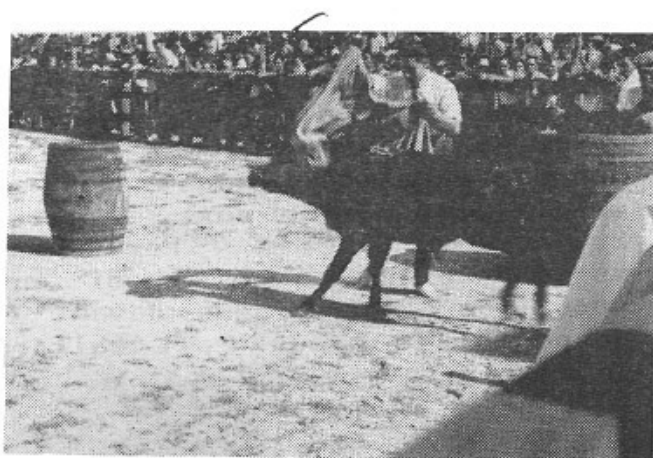
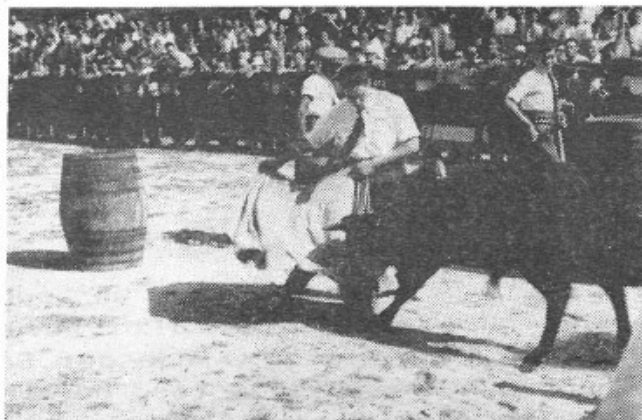
agost 1977

Porreres fou un poble
aficionat als toros, això ho sap
tothom; tant és així que per Sant
Roc si no hi havia toros, què vols
que te digui?, les festes no eren
res.

Recordant aquest caire, i d
una manera especial en Tomeu
Barceló (Bages), en SANDALIO,
insertam aquest glosat que
desgraciadament, fou escrit el
mateix any que se mori sa mare.
Era l'any 1.977. Per aquest
motiu ell no toreà aquest any,
però l'any que vingué davant es
despedí dels braus i li tallaren
la coveta.

Aquesta fotografia és dels
anys 40 i la quadrilla està
formada d'esquerra a dreta per
Nadal Melià (Gallet), desconegut,
Sebastià Barceló (Terrible),
desconegut, Bartomeu Vidal (Moll),
Miquel Vaquer (Xima); el de baix
és Jaume Valles, l'espasa que
venia de Palma.

INSTANTÀNIES D'UNA CORREGUDA DE TOROS D'ANYS ENRERE

Vet aquí que el 1957, pel maig, i per esser exactes dia 19, es jugà un partit, a jutjar per la indumentària, amistós. Són d'esquerra a dreta i començant per damunt, Bartomeu Vidal (Moll), Damià Tomàs, Rafel "Llana", Pedro "Diego", Tomeu Barceló, Antoni Andreu "Molino". A baix, Antoni Sastre "Frigola", Pep "Banyat", Joan "Perón", Esteve Ribas, Bartomeu Servera "Torres".

QUINTA CONVOCATÒRIA DE BEQUES

B A S E S

- 1.- Es convoquen tres beques per a estudis de nivell universitari o Formació Professional de segon grau o similar, per al curs 1991-92.
- 2.- Podran sol·licitar-les els naturals o residents en els termes de Lluçmajor, Porreres, Santanyí i Andratx.
- 3.- Els interessats podran formalitzar la petició presentant la corresponent documentació en el domicili social de la Fundació (C/. Bisbe Pere Roig, 29, Lluçmajor) entre els dies 1 de juliol i 16 de setembre de 1991.
- 4.- La documentació a presentar és la següent:
  - a) Imprès de sol·licitud, que es facilitarà a la pròpia Fundació.
  - b) Fotocòpia de la Declaració de l'Impost sobre la Renda.
  - c) Certificat d'estudis del curs 1990-91 o del darrer realitzat.
  - d) Informe de dos professors.
- 5.- Els becaris de la Fundació per al curs 1990-91 hauran de formalitzar la petició de pròrroga per al curs 1991-92 en les mateixes dates que els nous peticionaris i presentaran la següent documentació:
  - a) Imprès de sol·licitud, que es facilitarà a la pròpia Fundació.
  - b) Certificat d'estudis del curs 1990-91.
- 6.- Durant la segona quinzena de setembre es farà públic el resultat de la convocatòria, segons resolució de la Comissió constituïda per a tal fi.
- 7.- A l'inici del curs es farà efectiva la meitat de l'import de la beca i durant el segon trimestre l'altra meitat, prèvia certificació de l'aprofitament acadèmic i de les avaluacions parcials, si s'han celebrat.
- 8.- La concessió d'una beca per al curs 1991-92 (incompatible amb la titularitat de qualsevol altra beca) suposarà la seva pròrroga fins a la finalització dels estudis, sempre que les circumstàncies econòmiques familiars i l'aprofitament acadèmic ho justifiquin.
- 9.- Els becaris de la Fundació Cultural Prefama es comprometen a realitzar, una vegada acabats els estudis, algun treball social relacionat amb la seva especialitat en els seus respectius municipis, de forma gratuïta i durant un període no superior a un any, compatible amb qualsevol altra activitat professional.
- 10.- La participació a aquesta convocatòria suposa la total acceptació de les bases. El Patronat de la Fundació Cultural Prefama es reserva la definitiva resolució de qualsevol incidència que pugui sorgir i la interpretació de les bases de la present convocatòria.

Lluçmajor, juny de 1991.

(Informació: Sra. Maria Vidal Pons. Tel. 66 01 54)

Malgrat el Pare Rafel Ginard arreplegàs al seu cançoner poques gloses porrerenques, gratant gratant ja veureu com en traurem qualcuna.

I aprofitam l'ocasió per convidar-vos a tots els que en sapigueu cap, d'antiga o moderna, la mos faceu arribar. Prometem posar-la diguent la procedència. No ha de quedar cap mot glosat sense escriure.

Si ets un bon glosador
o si recordes cançons
a FOGANYA es lo millor
no se perdi pes recones.

En Pere Vaquer " Missero " i en Monroi eren feia molt de temps a America, Gromen .En Monroi havia de venir a Malloca , feia tan de temps que no havia vengut que deia a Nen Pere tenc por de no trobar Porreres.En Missero li contestà

Tu quan pes camí veuràs
albarcoques i figueres
romagues per ses voreres
olivardes i fanas
i sents olor de porc gras
pots botar que ets a Porreres.

La mos a dita en Pep Martorell ,com tambe son seves les que ara posam de Cabrera

Els glosadors de Ca'n Mollet segueixen envelats en van i en venen, si no ho creis, llegiu com se'n desfan.

Casats

Huei! aquí jove estimat,
trob que vas molt estirat
em vols dir si has pensat
de què voldries sopar
si d'unes sopes de ca
o d'un arròs engrogat

Fadrins

Aquest mal te bona cura
tiauí dia per sopar
tant m'és menjar moix com ca
com un mostel o una fura

Porcella o cabrit torrat
o si vas molt ambafat
no tenguis por de dir-ho
et poden fer un trempó
o un ovet estrellat.

Casats

En sembla que molts de voltros
sou ben tendres de colada
i que en tanta remanada

Fadrins

Res més fort al món hi
ha

Casats

Em sembla que molts de voltros
sou ben tendres de colada
i que en tanta remanada
quedau sensa moll els ossos

Fadrins

Res més fort al món hi-
ha
que una dona d'esquena
tant si es Paco com Core
ma

Voltros no heu vist més patena
que sa d'anar a combregar
que la sabrieu pintar ?
pèls i nirvis i ses venes
quan està a ses deveres
i apunt de treballar

no estam per una patena
tenim sempre on anar

GLOSAT

Amics vos vull avisar
ara a principis de caça
matau si podeu matar
però no heu de xerrar massa
que sa gent diu per sa plaça
que mos grada es brevetjar.

No te facis caçador
que és ficar-te en mals negoci
perquè entre mitja mitosis
morràgia i mal de potó
val més no fer de colló
i més si "pateis" d'artrosis.

Jo tenc un amic coral
que no li parlis de cacera
i si li parles de pesquera
li toques es punt vital
però amb so Parc Natural
que han declarat a Cabrera
li han fet tanta caguera
que ha tret sa barca venal.

Es quatre pescadors fins
d'anar a pescar tenen ganes
envers de criar milanes
gavines i corbs marins
tintorerres i dofins
i milions de sargantanes.

Si no podem disfrutar
de pescar més a Cabrera
mos haurem de conformar
amb un tros de "velomar"
per no dir una pastera
i pescar per sa vorera
amb sa llicència amb sa mà.

Si tens un llaüt robust
que és millor que una pastera
Si tens un llaüt robust
que és millor que una pastera
ja te dóna molt més gust
pescar lluny de sa vorera
emperò sa patrullera
te pot da qualque disgust.

Si heu menester qualque dia
un timoner pes vaixell
preguntau pen Martorell
que podeu dispondre d'ell
en qualsevol cosa sia
hasta inclús vos donaria
llicions per si qualque dia
voleu fer gloses amb ell.

JOSEP MARTORELL JULIÀ.

Amb les 5.000.- de
cada mes invertides
a "SA NOSTRA" me
fan es 10% amb el
Pla de Jubilació

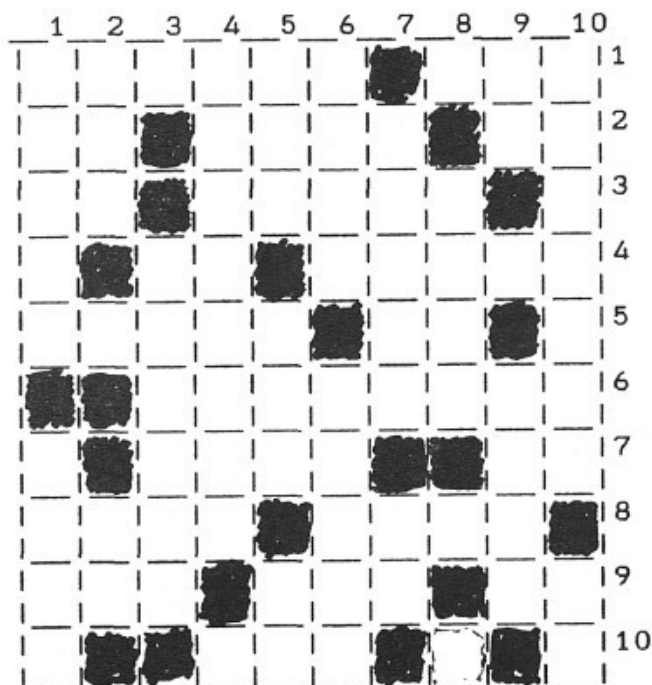
"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

ENCREUAT

Solucions del encreuat anterior.

Horitzontals: 1. Eufrates. 2. TL. Pana. Oh!. 3. Usa. Na. O.N.U. 4. R. Tigris. S. 5. Quin. Acis. 6. U. Lírica. E. 7. I.V.A. AT. Rei. 8. Ai!. FIAT. CN. 9. Llampero.

Verticals: 1. Turquia. 2. Els. U. Vil. 3. U. Atila. L. 4. FP. I.N.I. Fa. 5. Rang. Raïm. 6. Anar. itaP. 7. Ta. Iac. Te. 8. E. Oscar. R. 9. Son. I. Eco. 10. Hussein.

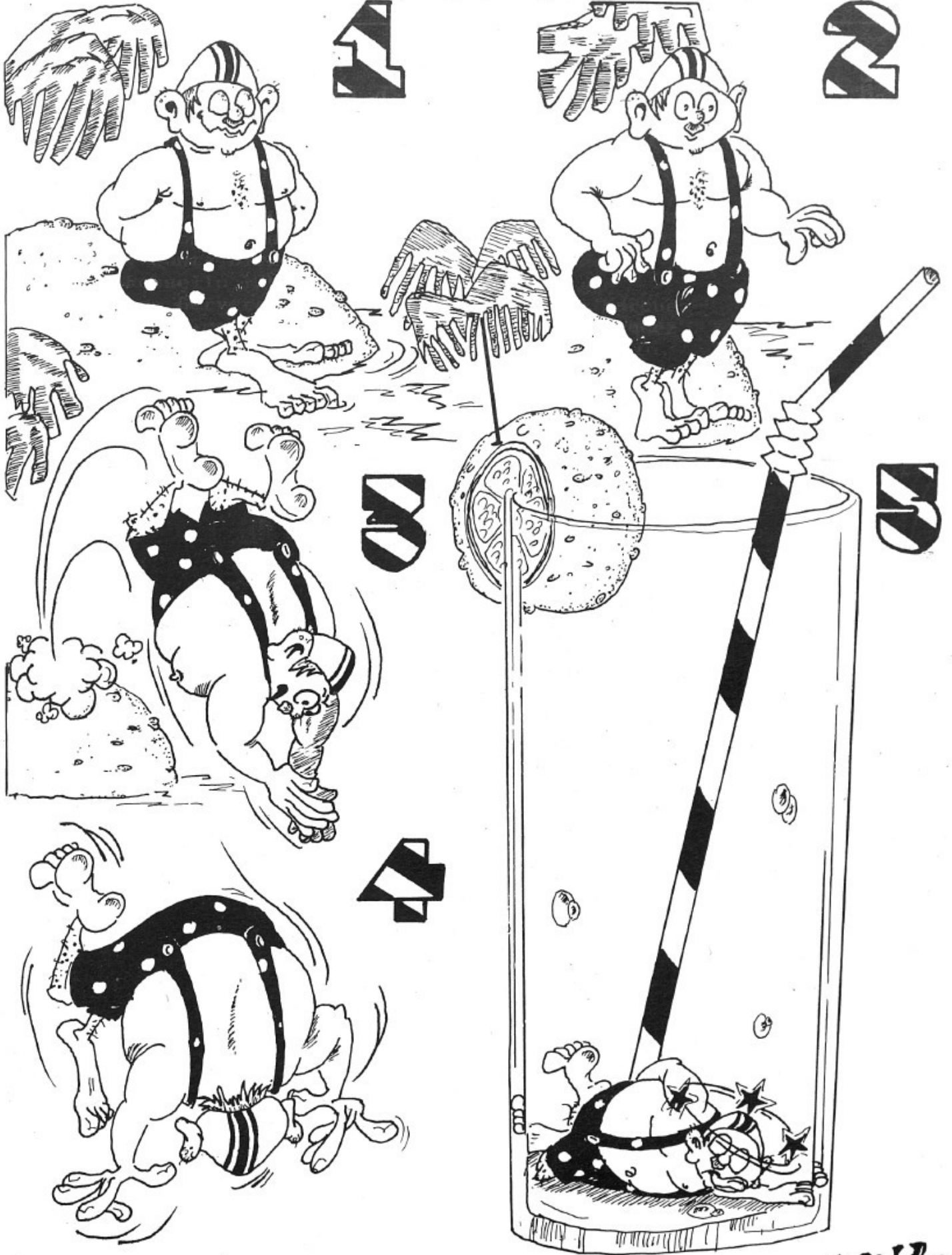
HORIZONTALS

1. Omplir la panxa. És ben bona amb el llom. 2. N'hi ha que maten per tenir-lo. Emprar. Societat Anònima. 3. Símbol del bari. Pou de forma ovalada. 4. Cinquanta. Antic Testament. Centau. 5. Pertany a una raça. És mel. 6. Administració prudenta i recta dels bens. 7. Moneda italiana. Nota musical (al revés). 8. Mallorca ho és. Mon Pare i Sa Mare són germans. 9. Claror, llum. No plora. Nota musical (al revés). 10. La mar en fa.

VERTICALS

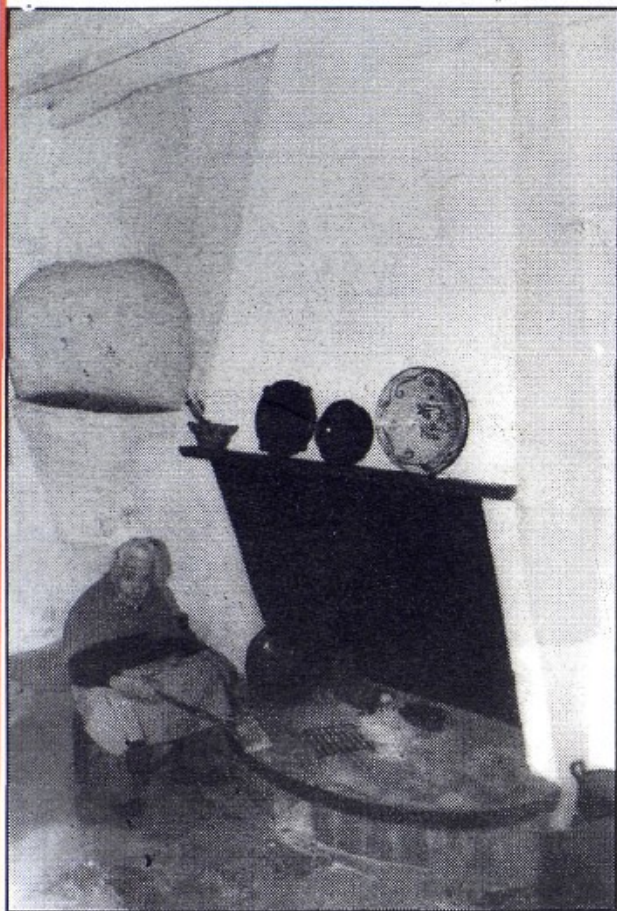
1. Cadira, taula, etc. Malaltia que mata. 2. Època. Pronom. 3. Hi ha quaderns que en duen. 4. Principi democràtic. 5. Terminació augmentativa. N'hi ha que el tenen dur, blan i n'hi ha que no en tenen. 6. Coix. França, Espanya, etc. 7. Creure (al revés). Atura

una somera. 8. Com si diguessim: "és bonica ella". 9. El Rei dels boscs. Padrina. 10. Costat. Creuré en alguna cosa, tenir creença amb allò.

MORRIS 91

La cuina de Son Roig.

Vos presentam la foganya de Son Roig amb la padrina arran del foc a punt de començar a torrar. Com es veu, la cuina ha sofert reformes i, com sempre, el primer que es fa és reduir o suprimir la campana.

A Son Roig, una de les poques possessions que habiten, adaptaren el viure diari, però respectaren el cossi.

El reco oposat és d'una meravellosa perfecció d'arquitectura pagesivola mallorquina, amb els escudellers, paredis, escuradors empotrats a la paret, on veim la madona que escura. Damunt la finestra, el classic cordó per tancar i obrir.

